



ოზურგეთის
მუნიციპალიტეტის
საშუალოვადიანი
განვითარების დოკუმენტი
(2020 - 2023)

2019 წელი



MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC



WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION



Empowered lives.
Resilient nations.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტი მომზადებულია პროექტის „მონაწილეობითი ადგილობრივი განვითარება“ გაეროს განვითარების პროგრამის „(UNDP) პროექტების „რეგიონული და ადგილობრივი განვითარების ხელშეწყობა საქართველოში (FRLD 2)“ და „დეცენტრალიზაციისა და კარგი მმართველობის ხელშეწყობა ადგილობრივ დონეზე (DGG)“ ფარგლებში კონტრაქტორი ორგანიზაციის საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის (AYEG) მონაწილეობით, დანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს, შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოსა (SDC) და ავსტრიის განვითარების თანამშრომლობის (ADC) ფინანსური მხარდაჭერით.

წინამდებარე გამოცემაში გამოთქმული მოსაზრებები ავტორისეულია და შეიძლება არ ასახავდეს დონორი ორგანიზაციების მოსაზრებებს.



სარჩევი

წინასიტყვაობა	1
---------------------	---

1. მუნიციპალიტეტის ხედვა, მიზნები და ამოცანები	2
2. სიტუაციის ანალიზი	4
2.1 ძირითადი სოციალურ ეკონომიკური მონაცემების მიმოხილვა	4
2.2 მუნიციპალიტეტის ეკონომიკა	6
2.3 მუნიციპალიტეტის ინფრასტრუქტურა	13
2.4 ჯანდაცვა და სოციალური მდგომარეობა	15
2.5 განათლება, კულტურა და სპორტი	17
2.6 გარემოს დაცვა	18
2.7 მუნიციპალური სერვისები და მმართველობა	20
3. SWOT ანალიზი	22
4. განხორციელების მექანიზმი	24
5. მონიტორინგი და შეფასება	37

წინასიტყვაობა

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ხედვისა და საშუალოვადიანი დოკუმენტი (2020 - 2023) წარმოადგენს მუნიციპალიტეტის სოციალური და ეკონომიკური განვითარების მიზნით მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ და დაინტერესებული მხარეების თანამონაწილეობით შემუშავებულ დოკუმენტს, რაც გამოიხატება არსებული საჭიროებების შესწავლაში, მიზნებისა და ამოცანების განსაზღვრაში და მათ მისაღწევად საჭირო ღონისძიებების შემუშავებასა და განხორციელებაში.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტი წარმოადგენს საშუალოვადიან სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ძირითად გეგმას, რომელიც ასახავს ადგილობრივ მთავარ მიზნებს, ამოცანებს და მათი მიღწევის კონკრეტულ მექანიზმებს.

საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტის შემუშავების პროცესი ითვალისწინებდა მაღალ სამოქალაქო აქტივობას და ინტერესთა ყველა ჯგუფის შეხედულების გაანალიზებას. სწორედ, თანამონაწილეობით პრინციპს ეფუძნება დოკუმენტის შემუშავების პროცესი და წარმოადგენს კომპლექსურ მიდგომას გააერთიანოს სხვადასხვა მხარეების ინტერესები, მოსაზრებები, პრიორიტეტები და პრობლემების გადაჭრის ხედვა, განვითარებისა და პროგრესის საზიარო მიზნის მისაღწევად.

დოკუმენტის შემუშავების პროცესის ინიციატორი იყო მუნიციპალიტეტის მერი, რომელმაც ჩამოაყალიბა დოკუმენტის შემუშავებაზე პასუხისმგებელი დაგეგმვის სამუშაო ჯგუფი. დაგეგმვის სამუშაო ჯგუფმა იხელმძღვანელა პროექტის ფარგლებში შექმნილი „მუნიციპალიტეტის საშუალოვადიანი განვითარების დოკუმენტის შედგენის პრაქტიკული სახელმძღვანელო“ მეთოდოლოგიით და უზრუნველყო დაგეგმვის პროცესში სამოქალაქო და კერძო სექტორის მაღალი ჩართულობა, ქალებისა და ახალგაზრდების აქტიური მონაწილეობით. სამუშაო ჯგუფის შემადგენლობის განსაზღვრისას გათვალისწინებულ იქნას მრავალფეროვანი აუდიტორიის მონაწილეობა და ჩართულობა დაგეგმვის პროცესში.

1. მუნიციპალიტეტის ხედვა, მიზნები და ამოცანები

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ხედვა:

ეკონომიკურად ერთ-ერთი სწრაფად მზარდი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულია, სადაც უზრუნველყოფილია არსებული ბუნებრივი რესურსებისა და ტურისტულ-რეკრიაციული პოტენციალის ეფექტიანი და მდგრადი გამოყენება.

რეგიონში ცნობილია ეკოლოგიური სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციით, მდიდარი ტურისტული ადგილმდებარეობებით. ბიზნესის განვითარებისათვის ხელსაყრელი გარემო ოჯახებისთვის ქმნის მაღალი შემოსავლების მიღების შესაძლებლობას.

დანერგულია ნარჩენების მართვის თანამედროვე სისტემა, გამართულად ფუნქციონირებს საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად შექმნილი წყალმომარაგების, წყალარინებისა და საკანალიზაციო სისტემა. უზრუნველყოფილია გარემოს დაბინძურების პრევენცია.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ხელისუფლების მიზნებსა და ამოცანებს წარმოადგენს:

მიზანი 1	ადგილობრივი ეკონომიკის სტიმულირება
ამოცანა 1.1	საინვესტიციო შესაძლებლობების ზრდა, მუნიციპალიტეტის პოპულარიზაცია და მისი საინვესტიციო მიმზიდველობის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება
ამოცანა 1.2	ადგილობრივი ტურისტული პოტენციალის პოპულარიზაცია და ტურისტულ ლოკაციებთან ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება ვიზიტორების ზრდის მიზნით
ამოცანა 1.3	დასაქმების ხელშეწყობა აგრობიზნესში; ჩაის მწარმოებელთა მხარდაჭერა და სანერგე მეურნეობის განვითარება
ამოცანა 1.4	ადგილობრივი ტრადიციული ნაწარმის, ხელნაკეთი ნივთების წარმოებისა და რეალიზაციის ხელშეწყობა
მიზანი 2	მოსახლეობის კეთილდღეობის ამაღლება, საყოფაცხოვრებო პირობებისა და ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესება
ამოცანა 2.1	ქალაქსა და სოფლად ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება
ამოცანა 2.2	გარემოსგაცვითი ღონისძიებების გატარება და ნარჩენების მართვის სისტემის გაფართოება
ამოცანა 2.3	სატრანსპორტო მომსახურების გაუმჯობესება
მიზანი 3	ახალგაზრდობის განვითარებისათვის საჭირო გარემოს შექმნა და ადგილობრივი მოსახლეობის კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა
ამოცანა 3.1	განათლების ხელმისაწვდომობისა და ხარისხის ზრდა როგორც სასწავლო პროცესის სრულყოფით, ასევე ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაციით
ამოცანა 3.2	სპორტულ-გამაჯანსაღებელი, კულტურული და შემეცნებითი პროგრამების უზრუნველყოფა ახალგაზრდებისათვის

ამოცანა 3.3	მოსახლეობის გადამზადება სოფლის მეურნეობის, ტურიზმისა და სხვა წამყვან დარგებში, პროფესიული განათლების პოპულარიზაცია
-------------	--

წარმოდგენილი მიზნები და ამოცანები ემსახურება გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნების მიღწევას და აერთიანებს ადგილობრივ დონეზე სიღარიბის დაძლევისთვის კონკრეტულ ქმედებებს.

2. სიტუაციის ანალიზი

2.1 ძირითადი სოციალურ ეკონომიკური მონაცემების მიმოხილვა

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი მდებარეობს დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე. მისი ფართობი შეადგენს 643,07 კმ². მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გავრცელებულია შავმიწა-ალუვიური და ეწერმიწა ნიადაგები. მუნიციპალიტეტის გორაკ-ბორცვიან ზოლში გავრცელებულია წითელმიწა ნიადაგები. მდინარეების, ნატანებისა და ბჟუჟის ტერასებზე განვითარებულია ალუვიური მეორადი წარმოშობის წითელმიწა ნიადაგები, ხოლო ზღვისპირა ზოლში ჭაობიანი ეწერ-ლებიანი ნიადაგები.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში არის 29 ტერიტორიულ-ადმინისტრაციული ერთეული - 74 განსახლების ადგილით. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა 2019 წლის 1 იანვრის სტატისტიკით შეადგენს 60,6 ათას კაცს, რაც მთლიანად რეგიონის მოსახლეობის 55 %-ია. მათგან ქალაქად მცხოვრებთა რაოდენობა, მუნიციპალიტეტის ფარგლებში, 39%-ია, ხოლო 61 %, ნაწილდება სასოფლო დასახლებებზე. მოსახლეობის რიცხოვნობა ბოლო 5 წლის მანძილზე (2015-2019წწ.) გაიზარდა 27%-ით. ზრდის ტენდენციით ხასიათდება მოსახლეობის სიმჭიდროვე ერთ კვ.კმ-ზე ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში (23%) და 2019 წლის 1 იანვრის მონაცემებით შეადგინა 89,8 კაც/კვ.კმ-ზე.

სოციალური პაკეტის მიმღებთა რაოდენობა 2015 წლიდან 2018 წლის ბოლომდე შემცირდა 1%-ით და მიაღწია 2 071 კაცს. რაც შეეხება პენსიის მიმღებთა რაოდენობას მოცემული დროის მონაკვეთში გაიზარდა 3%-ით (10 883 კაცი).

2014 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებით ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის წილი 15+ ასაკის მოსახლეობაში არის 71%. 2018 წლის მონაცემებით მუნიციპალიტეტში ბიზნეს სუბიექტების წილი რეგიონულ მაჩვენებელთან მიმართებაში 62%-ია და 0,4%-იანი ზრდით ხასიათდება (2015- 2018წწ.). სექტორულ ჭრილში თუ განვიხილავთ, მუნიციპალიტეტში ყველაზე დიდი მოცულობა უკავია საბითუმო და საცალო ვაჭრობას, თუმცა 2015 წლიდან 2018 წლამდე 14%-იანი კლება შეინიშნება. 54%-იანი ზრდით ხასიათდება სამთომოპოვებითი მრეწველობა და კარიერების დამუშავება და მუნიციპალიტეტზე მთლიანი რეგიონის მაჩვენებლის 77% მოდის.

გურიის რეგიონი ბუნებრივი პირობების მიხედვით ორ, ბარისა და მთის ნაწილად იყოფა. ბარის ტერიტორიაზე არის საზღვაო კურორტების განვითარების პოტენციალი, ხოლო მთის ტერიტორიებზე სამთო კურორტების განვითარების შესაძლებლობა. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ოთხი დასახლებული პუნქტი (ასლამა (მზიანი), მთისპირი, ჯუმათი, შემოქმედი (გომი) შედის მაღალმთიან ზონაში. ტერიტორიის ნაწილი (ნატანები, შრომა, კონჭკათი, თხივნალი, მერია, მთისპირი, ძიმითი, ასკანა, ჯუმათი) მოქცეულია მეწყერულ ზონაში, სადაც მაღალია სტიქიური კატასტროფების რისკი.

წიაღისეული და სხვა ბუნებრივი რესურსები. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში მოიპოვება ბენტონიტური თიხა, რომლის მარაგი 10 მლნ ტონაზე მეტია. 2016 წლიდან ოზურგეთში მოქმედებს თიხის მომპოვებელი და გადამამუშავებელი საწარმო, რომელიც პროდუქციის რეალიზაციას ახდენს ბელორუსიაში, უკრაინაში, რუსეთში. საქართველოში აპატიტი მხოლოდ ოზურგეთის მუნიციპალიტეტშია (სოფ. ვაკიჯვარი), სადაც ქანები 7-10% აპატიტს შეიცავს. ამავე სოფლის ტერიტორიაზე არის წითელი რკინის მადანი. აქვეა აღმოჩენილი სპილენძის ბუდობები, მცირე ოდენობით ტყვია, ვერცხლი და თუთია. კაოლინის საბადოა სოფელ მაკვანეთში, სადაც კაოლინის ფენის სიმძლავრე 0.4-დან 11 მეტრამდეა. სოფ. შემოქმედსა და გომში არის სიენიტების საბადო (სიენიტი მაგმური ქანია, რომელიც გრანიტს წააგავს და საუკეთესო საშენი მასალაა). ოქრას საბადოა სოფ. ნაგომარში, რომელიც გამოიყენება მინერალური საღებავების დასამზადებლად. ქვიშა-ხრემის საბადოებია ოზურგეთის ტერიტორიაზე. მარაგები დამტკიცებულია როგორც ბეტონის შემავსებლის და საამშენებლო ხსნარის ნედლეული, რომელიც პასუხობს სტანდარტულ მოთხოვნებს. აღნიშნული რესურსები არ არის დათვლილი და ამდენად, უცნობია ადგილობრივ ეკონომიკაზე მათი შემდგომი ზემოქმედების პოტენციალი.

უნდა აღინიშნოს, რომ მუნიციპალიტეტში მეწყრული პროცესების გავრცელების და საშიშროების რისკის მიხედვით, მიეკუთვნება მაღალი საშიშროების რისკის კატეგორიას და რესურსების მოპოვების განვითარებისას, აუცილებელია შესაბამისი საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სათანადო ხარისხით ჩატარება.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორია მდიდარია ტყის რესურსებით. ტყის ფონდის საერთო ფართობი შეადგენს 17,370 ჰა-ს. აქედან ნაწილს (208 ჰა-ს) ტყეკაფის სტატუსი აქვს მინიჭებული, ნაწილი კი სუბალპური ტყეების კატეგორიას მიეკუთვნება. სატყეო მიწები არ არის მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში. მუნიციპალიტეტში ადგილი აქვს ტყის კომერციულ და სოციალურ ჭრას, რაც ტყეკაფებში ხორციელდება. მერქნის დამზადების წლიური ლიმიტის ოფიციალური ჭრებისათვის შეადგენს 3,000 მ3-ს, ხოლო კომერციული ჭრის - 8,704 მ3/წლ. არსებული ინფორმაციით, ტყის ჭრა ხდება 350-ზე მეტი დაქანების ფერდობებიდანაც; ბოლო 10 წლის მანძილზე ტყის ჭრის ტენდენცია გაიზარდა 1,000 მ3-ით, რაც გამოწვეულია მოსახლეობის გაზრდილი მოთხოვნით სათბობ შეშაზე. სამუშაო ჯგუფის ინფორმაციით, უკანასკნელ პერიოდში, მუნიციპალიტეტში ადგილი აქვს უკანონო ჭრის შემთხვევებს და ეს მაჩვენებელი ასევე გაიზარდა. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ისტორიულად 503 ჰა ფართობის ქარსაცავი ზოლები არსებობდა. თუმცა 2003 წლის ინვენტარიზაციის მონაცემებით, აქედან გადარჩენილია 295 ჰა-მდე ნარგავები. ქარსაცავი ზოლების აღდგენა-გაშენება მუნიციპალიტეტში არ ხორციელდება და მსგავსი ღონისძიებები არც არის დაგეგმილი. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სანერგე მეურნეობა არ არის. მსგავსი სანერგეების არსებობა ხელს შეუწყობდა ტყეების აღდგენასა და განაშენიანებას.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტს უხვი წყლის რესურსი გააჩნია. ზედაპირული წყლების ქსელი წარმოდგენილია მდინარეებით სუფსა და ნატანები და მათი შენაკადებით: ბჟუჟი, ჩოლოქი,

ბახვისწყალი, ორანი და სხვა. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში ჭარბტენიანი ტერიტორიები შავი ზღვის პირა დალობებზეა განლაგებული. მუნიციპალიტეტში არ არის მოქმედი ჰიდროლოგიური სადგური, შესაბამისად, ზედაპირული წყლების ჰიდროლოგიური პარამეტრების ცვლილების შესახებ ზუსტი ინფორმაცია არარსებობს. ბოლო 10-20 წლის მანძილზე გასულ წლებთან შედარებით, წყალდიდობის სიხშირე გაზრდილია, მდინარეების წყალდიდობის პერიოდი კი არ შეცვლილა. ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების ხარისხის მონიტორინგი არ ხდება, რის გამოც ოფიციალური ცნობები წყლების დაბინძურების შესახებ არ არსებობს.

2.2 მუნიციპალიტეტის ეკონომიკა

ადგილობრივი ეკონომიკის განვითარების ძირითადი სექტორებია: სოფლის მეურნეობა, ვაჭრობა, მომსახურება, მშენებლობა, დასასვენებელი და რეკრეაციული მომსახურება.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში ტურიზმის სფერო განსაკუთრებით ბოლო წლებში სწრაფი ტემპით ვითარდება, მნიშვნელოვანია სასტუმროების და ინდივიდუალური სასტუმრო სახლების დიდი რაოდენობა, რომელთა უმრავლესობა ურეკსა და შეკვეთილშია განთავსებული და ძირითადად ზაფხულის ტურისტულ სეზონზე არის დატვირთული.

სოფლის მეურნეობა. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების მთლიანი მოცულობა შეადგენს - 27,896 ჰექტარს, რაც მიწის საერთო ფართობის 43%-ია. მათი ძირითადი ნაწილი (20,367 ჰექტარი) კერძო საკუთრებაშია.

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობის გადანაწილებისას ირკვევა, რომ ფართობის 60%-ზე მეტი მრავალწლიან ნარგავებსა და საკარმიდამო ნაკვეთებზე მოდის.

მიუხედავად იმისა, რომ სოფლის მეურნეობა ეკონომიკის წამყვანი დარგია, იგი არა არის მოდერნიზებული და შესაბამისად განვითარების არსებული პოტენციალი პრაქტიკულად აუთვისებელია. აქ სოფლის მეურნეობას ძირითადად ნატურალური მეურნეობის ნიშნები გააჩნია. იგი ორიენტირებულია არა ბაზარსა და პროდუქციის წარმოებაზე არამედ კომლის სასურსათო მოთხოვნების დაკმაყოფილებაზე და გასაყიდად გამოიყენება მხოლოდ ნამატი პროდუქცია. 2017-2018 წლებში აზიური ფაროსანას მიერ მიყენებული ზარალი მნიშვნელოვანია ადგილობრივ წარმოებაში, რამაც შეამცირა ხილის და ბოსტნეულის წარმოების მოცულობები. 2019 წლიდან სახელმწიფოს მიერ გატარებული ღონისძიებების შედეგად მნიშვნელოვნად შემცირდა მავნებლის პოპულაცია.

სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების თვალსაზრისით მუნიციპალიტეტი მცირემიწიანია. აქ სასოფლო კომლების უმრავლესობას 0.75 ჰექტარზე ნაკლები მიწა აქვს საკუთრებაში. კომლების აბსოლუტური უმრავლესობა საკუთარ საარსებო წყაროდ საოჯახო მეურნეობას მიუთითებს. თუმცა არის რამდენიმე პროდუქტი, რომელიც მოსახლეობას მოყავს სწორედ ბაზარზე რეალიზაციის მიზნით, ესენია: თხილი, ხურმა, ციტრუსი, კივი, დაფნა, ჩაი და სხვა. დამატებით უნდა აღინიშნოს, რომ ამ პროდუქტებს მნიშვნელოვანი საექსპორტო პოტენციალი გააჩნიათ. 2018 წელს მუნიციპალიტეტში წარმოებული პროდუქციის რეალიზაციის ყველაზე

დიდი მაჩვენებლით, ტრადიციულად თხილი გამოირჩეოდა - 11,000 ტონა, ციტრუსი 15,000 ტ. ჩაი - 1,250 ტ. მოცვი - 110 ტონა.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტისათვის მნიშვნელოვანია აგრარული სექტორის განვითარება. 90-იან წლებში გურიაში მასობრივად დაიწყო თხილის კულტურის გავრცელება. თხილის ნაყოფის რეალიზაცია ერთ-ერთი ძირითადი შემოსავლის წყაროა ადგილობრივი მოსახლეობისათვის. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოებაში ინვესტირებული კაპიტალის დიდი ნაწილი სწორედ თხილის წარმოებასა და შესაბამის გადამამუშავებელ საწარმოებზე მოდის. გაზრდილი მავნებელ-დაავადებების მაჩვენებლების გამო მოსავლიანობის და თხილის ნაყოფის ხარისხის გაზრდის მიზნით საჭიროა: მწარმოებელთა ცოდნის დონის ამაღლება თანამედროვე მოვლა-მოყვანის სტანდარტებთან დაკავშირებით, საჭიროა ფერმერთა თანამშრომლობის გაღრმავება ანასეულის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის მეცნიერებთან. მუნიციპალიტეტში 16 ერთეული მცირე და საშუალო ზომის თხილის გადამამუშავებელი საწარმო მოქმედებს. მათ უმრავლესობას არ გააჩნია სერთიფიკატი, რაც ხელს უშლის გახდნენ ექსპორტიორები.

მუნიციპალიტეტში ჩაის წარმოება კვლავ სტრატეგიულ დარგად იქცა. ოზურგეთიდან დაიწყო ქართული ჩაის განვითარება საქართველოში, 1847 წელს ჩინეთიდან ჩამოტანილი პირველი ნერგი დაირგო ანასეულის საკოლექციო ნაკვეთში. დღეისათვის, მუნიციპალიტეტში მოქმედებს 20-მდე მცირე და საშუალო ჩაის გადამამუშავებელი საწარმო, ადგილზე იწარმოება შავი, მწვანე, თეთრი და წითელი ჩაის პროდუქცია. ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე პოპულარობით სარგებლობს ადგილობრივი ბრენდის პროდუქცია: „გურიელი“, „შემოქმედი“, „ანასეული“, „Natura Tea Company“, „მზიანი“. მცირე საწარმოთა გამოშვებული ჩაის პროდუქციის მოცულობა მცირეა საერთაშორისო ბაზარზე გასასვლელად.

ბოლო წლებში ციტრუსის რეალიზაცია გარანტირებული გახდა. ოზურგეთის კლიმატური და ნიადაგობრივი პირობები კარგ გარემოს ქმნის ადრე მსხმოიარე და მაღალმოსავლიანი ციტრუსის ჯიშების გავრცელებისათვის. თანამედროვე საბაზრო მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით საჭიროა ყოველწლიური აგროტექნიკური და აგროქიმიური ღონისძიებების გატარება ციტრუსის ბაღებში, რაც უზრუნველყოფს ნაყოფის ხარისხის და მოსავლიანობის ზრდას. ოზურგეთში მოქმედებს 3 ციტრუსის მიმღები საწარმო, სადაც ხდება ციტრუსის დახარისხება, შეფუთვა და რეალიზაცია. მოქმედებს 3 ერთეული ხილის შესანახი სამაცივრე საწარმო.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ნიადაგობრივ-კლიმატური პირობები განსაკუთრებულ შესაძლებლობებს ქმნის კენკროვანი კულტურების (მოცვი, ჟოლო, მაყვალი, მარწყვი, კივი) განვითარებისათვის. ოზურგეთში არ მოქმედებს სანერგე მეურნეობა, სადაც დაინტერესებულ პირს საშუალება ექნება შეიძინოს მაღალი ხარისხის სარგავი მასალა და მიიღოს კვალიფიციური კონსულტაციები.

ერთწლიანი მარცვლეული კულტურებიდან მუნიციპალიტეტში წამყვანი ადგილი უჭირავს სიმინდს (აჯამეთის თეთრი). 2018 წელს მნიშვნელოვნად შემცირდა მარცვლეულის თესვის

მაჩვენებელი და 5,544 ჰა-დან მხოლოდ 1,272 ჰა-ზე დაითესა. ნათესი ფართობების შემცირების ძირითადი მიზეზია პროდუქტიულობის დაბალი მაჩვენებელი და შესაბამისად მისი მომგებიანობა, რასაც განაპირობებს: თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დაბალი ინფორმირებულობა, შრომის დაბალი ორგანიზებულობა, მოძველებული და ამორტიზებული გენეტიკური მასალა, ფინანსების არასათანადო ხელმისაწვდომობა, ექსტენციისა და მომსახურების ცენტრების სიმცირე, სავარგულების დეგრადაცია და ამორტიზება, ინფრასტრუქტურის განუვითარებლობა.

მუნიციპალიტეტში არსებული ბუნებრივი პირობები მეფუტკრეობის მნიშვნელოვნად გაფართოების შესაძლებლობას იძლევა. ამჟამად, ოზურგეთში ფერმერების საკუთრებაშია 10,373 ოჯახი, დარგში თაფლის წარმოება შეადგენს 112.25 ტონას.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტებში არის ფრინველის ხორცის მწარმოებელი 3 საწარმო, რომლებიც, ძირითადად, ადგილობრივ ბაზარზეა ორიენტირებული, მოქმედებს ფრინველის და საქონლის სერტიფიცირებული სასაკლაო. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში აღირიცხება 31,364 სული მსხვილფეხა საქონელი. წარმოებული პროდუქცია შეადგენს 1511.8 ტონა ხორცს და 23,541.3 ტონა რძეს. მესაქონლეობაში როგორც წველადობის, ისე ხორცის წარმოების დაბალ დონეს, ძირითადად, განაპირობებს გენეტიკური მოძველება, არასათანადო ვეტერინალური მომსახურება, ტექნოლოგიებზე დაბალი ინფორმირებულობა, საკვები ბაზის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი სიმწირე. თანდათანობით იკიდებს ფეხს ხელოვნური განაყოფიერების გამოყენება, რაც ფერმერებს საშუალებას მისცემს მნიშვნელოვნად გაზარდონ მესაქონლეობის პროდუქტიულობა.

მუნიციპალიტეტის წყლის რესურსი კარგ პირობებს ქმნის სათევზე მეურნეობის განვითარებისათვის, სატბორე მეურნეობებში ხდება კობრის მოშენება, მთის მდინარეებში ხდება კალმახის წარმოება. 2017 წელს დაიწყო მსხვილი საინვესტიციო პროექტი, რომელიც ითვალისწინებს ოზურგეთში ნორვეგიული ორაგულის მოშენებას.

გურია და მათ შორის ოზურგეთი ძველთაგანვე ცნობილი იყო მრავალფეროვანი და უნიკალური ვაზის ჯიშებით. აკადემიკოსმა ივანე ჯავახიშვილმა, გასული საუკუნის 30-იან წლებში, საქართველოში აღწერა 420 ვაზის ჯიშის (დღეისთვის აღწერილია 500-ზე მეტი), აქედან 59 გურიაში. ადგილობრივი მოტივირებული ადამიანების მიერ დაიწყო ადგილობრივი საღვინე და სუფრის ენდემური ჯიშის ვენახის გაშენება: ჩხავერი, სხილათუბანი, მტევანდიდი, ალადასტური, ჯანი, საკმიელა, თეთრი კამური, კლარჯული. ოზურგეთში მოეწყო პირველი ღვინის მარანი. ადგილობრივი ღვინის მწარმოებლები მონაწილეობას ღებულობს საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში გამართულ ფესტივალებსა და გამოფენებში, მიღებული აქვთ ჯილდო და პრიზები.

სოფლის მეურნეობის განვითარება წარმოდგენილია სამელიორაციო სამუშაოების გარეშე, მიმდინარე წელს, მნიშვნელოვანი სამელიორაციო სამუშაოები ტარდება მოლიანი-ჩოლოქი, ურეკის ზონის ტერიტორიების დასაშრობად.

„სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“-დან მიღებული ინფორმაციით ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში 2013-2018 წლებში განხორციელდა შემდეგი დაფინანსება:

1. “შელავათიანი აგროკრედიტი“-ს ფარგლებში გაიცა 120 სესხი 83 ბენეფიციარზე, გაცემული თანხა შეადგენს 4,823,677 ლარს და 7,495,988 აშშ დოლარს. სააგენტოს თანადაფინანსება შეადგენს 248,136 ლარს და 1,513,807 აშშ დოლარს;
2. სოფლის მეურნეობის პროდუქციის შემნახველი და გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტი გაიცა 2 საწარმოზე (ხილის გადამამუშავებელი და ჩაის გადამამუშავებელი) ჯამური ინვესტიცია 1,400,481 აშშ დოლარი;
3. “დანერგე მომავალი,- პროგრამით ისარგებლა 17 ბენეფიციარმა: 7 ბენეფიციარმა მიიღო სუბსიდია 53 ჰა თხილის პლანტაციის გასაშენებლად და 10 ბენეფიციარმა მიიღო სუბსიდია 44 ჰა ფართობზე ლურჯი მოცვის გასაშენებლად, ჯამური თანადაფინანსება შეადგენს 654,285 ლარს.
4. “აგროწარმოების ხელშეწყობის პროგრამა“ ისარგებლა 2 ბენეფიციარმა, სააგენტოს თანადაფინანსება შეადგენს 63,259 ლარს;
5. ჩაის რეაბილიტაციის პროექტით ისარგებლა 10 ბენეფიციარმა, მოხდა 183.6 ჰა ჩაის ფართობის რეაბილიტაცია, სააგენტოს თანამონაწილეობა შეადგენს 319,739 ლარი;

წარმოებული პროდუქციის რეალიზაცია ხორციელდება, როგორც ადგილობრივ ბაზარზე (აგრარული ბაზარი, სხვადასხვა სუპერმარკეტები), ასევე მუნიციპალიტეტის საზღვრებს გარეთ, როგორც დასავლეთ, ასევე აღმოსავლეთ საქართველოში და ევროპაში.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში ადგილობრივ ფერმერებს აქვთ კარგი შესაძლებლობები მექანიზაციასა და დარგობრივ საკონსულტაციო მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის კუთხით. ფერმერთა საკონსულტაციო მომსახურების მიზნით მოქმედებს სხვადასხვა სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციები, რომლებიც კონსულტაციებს უწევენ ფერმერებს მათთვის საინტერესო საკითხების შესახებ:

- ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის მერიის ეკონომიკური განვითარებისა და ქონების მართვის სამსახური;
- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გურიის რეგიონალური სამმართველო;
- არასამთავრობო ორგანიზაცია „გურიის აგრო ბიზნეს ცენტრი“;
- არასამთავრობო ორგანიზაცია „ელკანას“ ადგილობრივი ფილიალი;

სარწყავი სისტემები მუნიციპალიტეტში ფაქტიურად არ ფუნქციონირებს, მაგრამ სოფლის მეურნეობის დარგის განვითარებისათვის აუცილებელია სარწყავი სისტემების მოწყობა ისეთი კულტურებისათვის, როგორებიც არის კივი, ლურჯი მოცვი, ერთწლიანი კულტურები და სხვა, ვინაიდან გლობალური დათბობის პარალელურად გახშირდა გვალვიანი სავსეკაციო პერიოდი გაზაფხულის მეორე ნახევარში და ზაფხულში.

მრეწველობა და გადამამუშავებელი მეურნეობა. მიმდინარე ეტაპზე მუნიციპალიტეტში წარმოების მიმართულება არც თუ ისე განვითარებულია. თუმცა არსებული ბუნებრივი რესურსების (ტყისა და ჰიდრო რესურსები, წიაღისეული) პოტენციალის გამოყენება ოზურგეთის ეკონომიკური განვითარებისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს.

სხვადასხვა ეკონომიკური პარამეტრების ანალიზისას, საგულისხმოა რომ ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ეკონომიკა სწრაფი ტემპით ვითარდება და ზრდის ტენდენცია ახასიათებს.

მოქმედ საწარმოთა მნიშვნელოვანი ნაწილი მოდის ვაჭრობის დარგზე, ასევე შედარებით მაღალია სასტუმროებისა და რესტორნების მიმართულების მაჩვენებელი, რომლებიც ძირითადად საკურორტო ზონებშია განთავსებული.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში არსებობს გადამამუშავებელი, სამთო მომპოვებელი და ტექსტილის წარმოების ბიზნეს საქმიანობის განვითარების საკმაოდ დიდი პოტენციალი.

საინვესტიციო პოტენციალის მიმართულებით მუნიციპალიტეტს მნიშვნელოვანი რესურსები გააჩნია (ადამიანური, კაპიტალური, გეოგრაფიული). საჭიროა მზადდებოდეს საინვესტიციო პროექტები, დაიბეჭდოს კატალოგი, რომელიც ხელმისაწვდომი იქნება დაინტერესებული პირებისათვის, მოეწყოს საინვესტიციო ფორუმები. 2018 წელს ოზურგეთში მოეწყო პირველი საინვესტიციო ფორუმი, სადაც მოხდა ბალნეოლოგიური კურორტი ნასაკირალის რეაბილიტაციის და ტურისტული პროექტი “ჩაის გზა” პრეზენტაცია.

მუნიციპალიტეტში არსებული ბიზნესგარემოს გაუმჯობესებისათვის ფინანსური რესურსების მოძიებისათვის გამოიყენება რამდენიმე ფინანსური ინსტიტუტის მომსახურება: სახელმწიფო ახორციელებს პროექტებს (სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო, სააგენტო “აწარმოე საქართველოში), რომელიც წარმოება/მომსახურების სფეროებს აფინანსებს. კონკურსის შედეგებით დაბალია დამტკიცებული ბიზნესგეგმების რაოდენობა, რომლის ძირითადი მიზეზია მომზადებული ბიზნესგეგმების დაბალი ხარისხი. საჭიროა დაინტერესებული მეწარმეების სწავლება-კონსულტირება ბიზნესგეგმის მომზადების საკითხებზე. მუნიციპალიტეტის მერიის შესაბამისი სპეციალისტების მიერ ბენეფიციარებთან ეწყობა საინფორმაციო შეხვედრები, ეწვეათ ელექტრონული განაცხადის მომზადებაში დახმარება. თუმცა, ზოგიერთ შემთხვევაში მოსახლეობისათვის მოუხერხებელია და საჭიროა მცირე ბიზნესის წარმომადგენელთა გადამზადება კომპიუტერულ ტექნოლოგიებში.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მოქმედებს ბანკები და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, რომლებიც გასცემენ სესხებს მცირე ბიზნეს კომპანიებისა და აგროსექტორისთვის. რამდენიმე ბანკი ჩართულია სახელმწიფო პროგრამა “შეღავათიანი აგროკრედიტის პროგრამაში“, რომელიც საპროცენტო განაკვეთის 10%-ის თანადაფინანსებას ითვალისწინებს. ბიზნესის მხრიდან საკრედიტო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის ძირითადი ხელისშემშლელი ფაქტორია: მაღალი ლიკვიდურობის გირაოთი უზრუნველყოფის მოთხოვნა; სესხების გაცემა ხდება ძირითადად ძირითადი საშუალებების შესაძენად და ნაკლებად საბრუნავი

საშუალებებისათვის; მეწარმეებისათვის, რომლებიც ვერ ახერხებენ სახელმწიფო პროგრამაში მონაწილეობას, მაღალია საპროცენტო განაკვეთი; დამწყები მეწარმე ვერ ახერხებს სესხის აღებას, ამასთან მოითხოვება 6 თვიანი გარანტირებული შემოსავალი სხვა საქმიანობიდან. საჭიროა მეტი კომუნიკაცია საფინანსო სექტორსა და ბიზნესის წარმომადგენლებს შორის, საბანკო პროდუქტების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება, ამ პროცესების ინიციატორი შესაძლებელია გახდეს მუნიციპალიტეტი.

მუნიციპალიტეტისათვის მნიშვნელოვანია ტრადიციული და ინოვაციური ბიზნესიდების დაფინანსებისათვის ხელშეწყობი პროგრამების არსებობა. ადგილობრივი მცირე და საშუალო ბიზნესის მხარდაჭერა უნდა განხორციელდეს სახელმწიფო და დონორი ორგანიზაციების პროგრამების დახმარებით შემდეგ სფეროებში: ადგილობრივი ხილის გადამამუშავების ხელშეწყობა, მ.შ. მშრალი ხილის წარმოება, ფელამუშის წარმოება; გარემოსდაცვითი ბიზნეს პროექტები მ.შ. ერთჯერადი ბიო მასალების წარმოება; ჩაის, ხილის წარმოება-გადამამუშავების ინოვაციური პროდუქტების წარმოება; თაფლის ბრენდინგი და წარმოების ხელშეწყობა; სასაჩუქრე და ხელნაკეთი სუვენირების წარმოება.

მუნიციპალიტეტის კლიმატური პირობებიდან გამომდინარე არსებული მზის ენერგიის ენერგეტიკული რესურსი შესაძლებელია (კონკრეტულ ტერიტორიებზე) გამოყენებული იქნას მცირე ზომის სასტუმროების, საზოგადოებრივი შენობებისა და საცხოვრებელ შენობების ცხელი წყლით მომარაგების მიზნით.

ასევე, აღსანიშნავია არსებობს ბიოგაზის სექტორის განვითარების პოტენციალი, რადგან განვითარებულია მეცხოველეობა. არსებობს ბიომასის (თხილის ნარჩენები და სახერხების ნარჩენები) და თერმული წყლის რესურსების ენერგეტიკული პოტენციალის გამოყენების შესაძლებლობა.

2016 წელს სოფ. დვაბზუში გაიხსნა ბენტონიტური თიხის გადამამუშავებელი საწარმო, რომელიც წელიწადში გადამამუშავებს 1,000 ტონა თიხას. უნდა აღინიშნოს, რომ მოუწერიგებელია წიაღისეულის (ინერტული მასალა - ქვიშა, ხრეში) მოპოვებისათვის ლიცენზიის გაცემის წესები, რადგან ხშირ შემთხვევაში ადგილზე არსებული მდგომარეობის შესწავლის გარეშე ხდება ლიცენზიის გაცემა, ხშირად ლიცენზიანტი გამოყოფილ ფართობზე ვერ ამოიღებს იმ რაოდენობით ქვა-ღორღს რაც ლიცენზიაშია გათვალისწინებული და ახდენს მდინარეში შესვლას და დაურეგისტრირებელ ადგილზე მოპოვებას. შედეგად საფრთხე ექმნება ინფრასტრუქტურას, სასმელი წყლის დონეს ჭაში, რაც მოსახლეობის სამართლიან გულისწყრომას იწვევს.

ტურიზმი და მომსახურების სფერო. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი ფლობს უნიკალურ კურორტებს როგორც ზღვისპირეთზე, ასევე, ალპურ ზონაში. საქართველოში არსებული ოთხი სარეკრეაციო სტატუს მინიჭებული კურორტიდან ერთ-ერთი - ურეკი მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარეობს.

მუნიციპალიტეტის კურორტები საშუალებას იძლევა ზამთარ-ზაფხულ უმასპინძლოს დამსვენებლებს საქართველოდან თუ საზღვარგარეთიდან, რაც ბიუჯეტის ზრდისა და მოსახლეობის დასაქმების ერთ-ერთი მთავარი საწინდარია.

მუნიციპალიტეტის ზღვისპირეთის კურორტებია ურეკი და შეკვეთილი და სამთო კურორტი გომისმთა. მუნიციპალიტეტის განვითარების საშუალებად ასევე შესაძლებელია მივიჩნიოთ საცხენოსნო და საფეხმავლო და სატრანსპორტო მარშრუტების დაგეგმვა ისტორიულ ძეგლების და მაღალმთიანი ადგილების დასათვალიერებლად.

აუცილებელია ადგილობრივი მოსახლეობის წახალისება ნაციონალური სუვენირების საწარმოებლად. აღნიშნული პროდუქციის რეალიზება მოხდება სასტუმროთა ქსელში, პანსიონატებში, კურორტებზე და სავაჭრო მარკეტებში. ამ მიზნით შესაძლოა ხელი შეეწყოს შესაბამისი მომზადებისა და გადამზადების კურსების მიწოდებას. მომდევნო ეტაპი კი შესაძლოა იყოს საერთაშორისო თუ სახელმწიფო ფონდების დახმარებით მცირე ზომის საწარმოების ფორმირება-განვითარება.

მუნიციპალიტეტის ტურიზმისა და ეკონომიკის განვითარების ერთ-ერთი წყაროა სარეკლამო კამპანიის ევროსტანდარტების დონეზე განხორციელება, რათა მაქსიმალურად მოვიზიდოთ ტურისტები საზღვარგარეთიდან. ზემოაღნიშნულის პრაქტიკაში რეალიზებისათვის, გადაიდგა ქმედითი ნაბიჯები და მუნიციპალიტეტმა ერთ-ერთ ძირითად მიზნად ტურიზმის განვითარება დაისახა. უნდა აღინიშნოს გომის მთისა და დაბა ურეკის ტურისტული პოტენციალი.

გომისმთა - კურორტი მდებარეობს გურია-აჭარის ქედზე და მისი მწვერვალის სიმაღლე 2,100 მეტრიდან 2,755 მეტრამდეა. მთისათვის დამახასიათებელი კლიმატის გამო ის ცნობილია როგორც საზაფხულო აგარაკი. გომისმთა წარმოადგენს საკურორტო ადგილს, რომელსაც გააჩნია მინერალური წყლები, ტყე, სამკურნალო კლიმატი და სხვა ბუნებრივი რესურსები, რომლებიც შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას მკურნალობის, პროფილაქტიკისა და რეაბილიტაციის მიზნით. მისი განუყოფელი ბუნება და 2,500 მეტრ სიმაღლეზე არსებული ჭინჭაოს ტბა განუყოფელ შთაბეჭდილებას ტოვებს. კურორტის უნიკალური პირობები დღესაც აუთვისებელია. შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარების პირობებში დააკმაყოფილებს ტურისტის მოთხოვნებს.

ზღვისპირა კურორტი - ურეკი კოლხეთის დაბლობის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში მდებარეობს. კურორტს დასავლეთით შავი ზღვა ეკვრის, აღმოსავლეთით გარშემორტყმულია მთებით, ჩრდილოეთითა და სამხრეთით მდინარეების სუფსისა და ნატანების დაბლობებია. მაგნიტური ქვიშა კურორტს საუკეთესო დასვენებისა და მკურნალობის თვისებებს ანიჭებს. კურორტის პოტენციალი შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს გულ-სისხლძარღვთა დაავადებების, პერიფერიული ორგანოების და საყრდენ-მამოძრავებელი ორგანოების სამკურნალოდ როგორც მოზარდებში, ასევე ბავშვებში. ასევე დიდი პერსპექტივები აქვს ანალოგიური თვისებების შავიზღვისპირა კურორტებს შეკვეთილს (ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი).

მუნიციპალიტეტში ბოლო წლებში აქტიურად მიმდინარეობს სასტუმროების მშენებლობა ურეკსა და შეკვეთილში, შესაბამისად გაიზარდა კურორტების მხრიდან დამსვენებლების მიღების შესაძლებლობა.

მუნიციპალიტეტს მნიშვნელოვანი რესურსი აქვს ბალნეოლოგიური კურორტის განვითარებისათვის. კურორტი ნასაკირალი 1930-იან წლებში იწყებს ფუნქციონირებას, სადაც 4,000-მდე დამსვენებელი იღებდა მომსახურებას წყლის აბაზანების და სამკურნალო სასმელი წყლის გამოყენებით. 2018 წელს მუნიციპალიტეტის დაკვეთით ჩატარდა წყლის ჰიდრო-გეოლოგიური კვლევა, მომზადდა წყლის ანალიზი. 2018 წელს მოეწყო პირველი საინვესტიციო ფორუმი, სადაც მოხდა ნასაკირალის კურორტის რეაბილიტაციის საინვესტიციო პროექტის წარდგენა.

2019 წელს ოზურგეთში პირველად ჩატარდა ქართული ჩაის ფესტივალი, რომელსაც დიდი გამოხმაურება მოყვა და რომელიც მომავალში გაიმართება ყოველწლიურად. მუნიციპალური ტურისტული პროექტი “ჩაის გზა“ ახალი შესაძლებლობა გახდა ადგილობრივი წარმოების პოპულარიზაციისათვის და ტურისტების მოზიდვისათვის.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიული სიახლოვე ბათუმის და ფოთის პორტებთან და ბათუმის და ქუთაისის აეროპორტებთან მუნიციპალიტეტში ტურიზმის განვითარების კარგ გარემოს ქმნის. სტატისტიკური მონაცემებით მხოლოდ ბათუმის და ქუთაისის აეროპორტებიდან ქვეყანაში შემოსული ვიზიტორების 20% მოდის.

2.3 მუნიციპალიტეტის ინფრასტრუქტურა

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთი პრიორიტეტია ინფრასტრუქტურის განვითარება. საგზაო და კომუნალური ინფრასტრუქტურის მოწესრიგებაზე დამოკიდებული მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობა და მათი კმაყოფილების დონე, მასზე მიბმული ტურიზმისა და საკურორტო ბიზნესის განვითარებაც.

სატრანსპორტო და კომუნალური ინფრასტრუქტურა. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორია აქვს რთული რელიეფი, 1,400 კმ შიდა გზები, რომელთა უმეტესობაც დღეისათვის გრუნტის გზებია. მუნიციპალიტეტში ყოველწლიურად იხარჯება მნიშვნელოვანი საბიუჯეტო სახსრები საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწესრიგებისათვის, მაგრამ დღეისათვის შიდა გზების მხოლოდ 5%-ია დაფარული ასფალტო-ბეტონისა და ბეტონის საფარით. მუნიციპალიტეტში დიდია გზის ისეთი მონაკვეთების რაოდენობა, რომელიც ტრანსპორტისათვის (მათ შორის სასწრაფო, სახანძრო და სხვა კრიტიკული სიტუაციებში გამოსაყენებელი ტრანსპორტისათვის) გაუვალი ხდება წვიმებისა და სტიქიური მოვლენების გამო. ამ გზების მოწესრიგება აუცილებელია, რადგანაც სოფლებში მოუვლელი საგზაო ინფრასტრუქტურა იწვევს მოსახლეობის სამართლიან უკმაყოფილებას. ისინი ვერ უკავშირდებიან მუნიციპალიტეტის ცენტრს, სამუშაო ადგილებს, სავაჭრო ცენტრებსა და გასაღების ბაზრებს, ჯანდაცვისა და განათლების ობიექტებს. ეს კი საბოლოოდ ხდება მოსახლეობის მიგრაციის მიზეზი.

დღეისათვის 22 სოფლის ცენტრიდან მუნიციპალიტეტის ცენტრამდე დამაკავშირებელი გზა მოწყობილია ასფალტობეტონით, ხოლო 6 სოფელში მოსაწყობია მუნიციპალიტეტის ცენტრთან დამაკავშირებელი გზა, რისი მოწყობაც იგეგმება 2020 წლამდე. ხოლო შიდა სასოფლო გზების პრობლემური მონაკვეთების 60% დაიფარება ბეტონის საფარით.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არის 182 (დიდი და მცირე) ხიდი. რეაბილიტაციას საჭიროებს 42 ხიდი. აქედან, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებულ საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივ საავტომობილო გზებზე განლაგებულია 21 ხიდი.

მოსახლეობისათვის აუცილებელია სასოფლოს-სამეურნეო სავარგულებამდე მისასვლელი გზების მოწყობა, რათა მათ შეუფერხებლად შეძლონ ფართობების მოვლა და შემდეგ მოსავლის გამოტანა, რამეთუ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოებიდან მიღებული შემოსავალი წარმოადგენს მოსახლეობის შემოსავლის ძირითად ნაწილს.

მწვავედ დგას წყალმომარაგების სისტემების მოწესრიგების საკითხი. წლების განმავლობაში მუნიციპალიტეტის სოფლების აბსოლუტურ უმრავლესობაში სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენს მოსახლეობის სასმელი წყლით უზრუნველყოფა, განსაკუთრებით ზაფხულის პერიოდში. მუნიციპალიტეტის ბალანსზე ირიცხება მთისპირი-ასკანის, ლაითურის, ნასაკირალისა, ლიხაურისა და ჯუმათის წყალმომარაგების სისტემები, რომელთა აღდგენა-რეაბილიტაცია და მოსახლეობისათვის უსაფრთხო სასმელი წყლის მიწოდების ღონისძიებების უზრუნველყოფა ერთ-ერთ პრიორიტეტად რჩება.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის მთელი ტერიტორიის ელექტრო ენერგიით მომარაგებას ახორციელებს სს„ენერგო პრო ჯორჯია“.

ტრანსპორტი. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მგზავრთა გადაყვანას ემსახურება მუნიციპალიტეტის მიერ დაარსებული შპს „მუნიციპალური ტრანსპორტი“. კვლავ აქტუალური რჩება მუნიციპალური ტრანსპორტის გამართული მუშაობის უზრუნველყოფა, სკოლის მასწავლებლებისა და მოსწავლეებისათვის უფასო მომსახურების გაწევა. ავტოპარკი შედგება 5 ერთეული მოძველებული ავტობუსისგან, რომლებიც სრულყოფილად ვერ უზრუნველყოფენ მუნიციპალიტეტში შემავალი 1 ქალაქის, 4 დაბისა და 72 სოფლის მოსახლეობის, მათ შორის სოციალურად დაუცველი კატეგორიისა და პედაგოგების მგზავრობის შეღავათიან, სრულფასოვან მომსახურებას. მუნიციპალიტეტის მიერ იგეგმება 2 ერთეული ავტობუსის შეძენა, რომელიც მოემსახურება ქალაქ ოზურგეთის და მიმდებარე უახლოესი სოფლების მოსახლეობას.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის მნიშვნელოვან სატრანსპორტო არტერიას წარმოადგენს რკინიგზა. რკინიგზის სიგრძე მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე შეადგენს 30 კმ-ს. აქედან მთავარ მაგისტრალზე (ურეკიდან - მდ.ჩოლოქის ხიდამდე) 12 კმ-ს და ნატანები-ოზურგეთის რკინიგზის შტო - 18 კმ-ია. რკინიგზის საშუალებით მოსახლეობა უკავშირდება დედაქალაქს (და სხვა ქალაქებს).

ტურისტული და გასართობი ინფრასტრუქტურა. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არის 2 საკურორტო ზონა. ესენია: შავი ზღვისპირა დაბა ურეკი და მაღალმთიანი კურორტი გომისმთა. შესაბამისად მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე აუცილებელია საკურორტო და გასართობი ინფრასტრუქტურის არსებობა, რათა დამსვენებლებისა და ტურისტებისათვის შეიქმნას კომფორტული გარემო.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე - შეკვეთილის ტერიტორიაზე მდებარეობს ატრაქციონების პარკი „ციცინათელა“ ზღვისპირა დაბა ურეკსა და ქალაქ ქობულეთს შორის. შეკვეთილში, ატრაქციონების პარკ „ციცინათელას“ მიმდებარე ტერიტორიაზე, ტურისტულ-რეკრეაციულ პარკშია გაშენებული „საქართველო მინიატურებში“ - ქვეყნის კულტურულ-არქიტექტურულ ძეგლთა მაკეტები 2 ჰექტარ მიწის ფართობს იკავებს. პარკში წარმოდგენილია 44 არქიტექტურული ძეგლის მინიატურა. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არის 7,523 მაყურებელზე გათვლილი საკონცერტო დარბაზი (BLACK SEA ARENA) და მიმდებარედ მოწყობილი „მუსიკოსების პარკი“. ამ რესურსის გამოყენება და პოპულარიზაცია წარმოადგენს მუნიციპალიტეტის ხელისუფლების ერთ-ერთ პრიორიტეტს.

დაბა ურეკისა და შეკვეთილის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს 70 -ზე მეტი სასტუმრო და დასასვენებელი სახლი 1,300-ზე მეტი ოთახით. რესტორნები და კვების დაწესებულებები. დაბა ურეკში მიმდინარეობს ახალი სასტუმროების მშენებლობა. გარდა ამისა დიდია დაურეგისტრირებელი საოჯახო სასტუმროების რიცხვი.

დაბა ურეკისათვის პრობლემას წარმოადგენდა წყლისა და საკანალიზაციო სისტემები, თუმცა 2020 წლისათვის დასრულდება ურეკი-შეკვეთილის წყალ-საკანალიზაციო სისტემის მშენებლობა, რომელიც უფრო კომფორტულს შექმნის დამსვენებლების პირობებს.

შედარებით კეთილმოუწყობელია კურორტ გომისმთის ინფრასტრუქტურა. 2016 წელს დაიწყო გომის მთის წყალმომარაგების სისტემის მშენებლობა, რომელიც დასრულდა 2018 წელს და კურორტის ტერიტორიაზე არსებულ სააგარაკო სახლებს საშუალება აქვთ ისარგებლონ სასმელი წყლით. მომზადებულია გომისმთის მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმა, რომლის დამტკიცება მოხდება საკრებულოს მიერ.

2.4 ჯანდაცვა და სოციალური მდგომარეობა

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთი ძირითადი მიზანი მოსახლეობის სოციალური პირობების გაუმჯობესებაა.

ჯანდაცვის მომსახურების ხელმისაწვდომობა. მუნიციპალიტეტში ჯანდაცვის მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობას უზრუნველყოფს ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის დაქვემდებარებაში არსებული კერძო სამართლის იურიდიული პირი „ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრი“.

აღნიშნული მიმართულებით მუნიციპალიტეტში ხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებებში სანიტარული და ჰიგიენური ნორმების დაცვის ზედამხედველობა;
- მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დაავადებების გავრცელების პრევენციის მიზნით დერატიზაციის, დეზინსექციის და დეზინფექციის ღონისძიებათა ორგანიზება;
- საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებებში პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების ხელშეწყობა;
- მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე განთავსებული საზოგადოებრივი მნიშვნელობის დაწესებულებებში სანიტარული ნორმების დაცვის ზედამხედველობა;
- პროფილაქტიკური აცრების ეროვნული კალენდრით განსაზღვრული იმუნოპროფილაქტიკისათვის სამინისტროს მიერ მიწოდებული მასალების მიღების, შენახვისა და დანაწილების უზრუნველყოფა სამედიცინო მომსახურების მიმწოდებლებისათვის;
- პრევენციული და ეპიდემიოლოგიური კონტროლის ღონისძიებების გატარება ეპიდსაშიშროებისას;
- მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე პირველადი ეპიდკვლევის ხელშეწყობა;
- გადამდები დაავადებების გავრცელების საწინააღმდეგო ღონისძიებათა გატარება იმ ცხოველების მიმართ, რომლებიც საფრთხეს უქმნიან საზოგადოებრივ ჯანმრთელობას, მათ შორის, ცოფის საწინააღმდეგო ვაქცინაცია.

მუნიციპალიტეტში ყველა სოფელში არის სამედიცინო პუნქტი (სულ 29 ამბულატორია). მიმდინარეობს, როგორც ახალი ამბულატორიების მშენებლობა ასევე არსებულის რეაბილიტაცია.

სოციალური მომსახურება. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში სოციალური დახმარების მიმღები მოსახლეობის რაოდენობა მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის 13,7%-ია. ეს მონაცემი ბოლო წლების განმავლობაში შემცირების ტენდენციით ხასიათდება, პენსიონერთა რაოდენობა კი მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის 27,26%-ია. ეს მონაცემი ბოლო წლების განმავლობაში გაზრდილია. სოციალურად დაუცველთა ერთიან ბაზაში რეგისტრირებულია (2019 წლის ოქტომბრის მდგომარეობით) 7,888 ოჯახი, 25,798 პირი, რაც მოსახლეობის 65%-ს შეადგენს. უშუალოდ საარსებო შემწეობას კი იღებს 1,336 ოჯახი (ჯამში 5,016 პირი). მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე აღრიცხულია 1,656 შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი და 324 მარჩენალდაკარგული ოჯახი. მუნიციპალიტეტის ხელისუფლება აქტიურად მუშაობს სოციალურად დაუცველი ოჯახების თავშესაფრით დაკმაყოფილებაზე.

ზოგადად, მუნიციპალიტეტში სოციალური ფონი საკმაოდ მძიმეა და მისი გაუმჯობესებისათვის აუცილებელია, ძლიერი სოციალური ადგილობრივი და ცენტრალური პროგრამის განხორციელების პარალელურად, გატარდეს ეკონომიკური აქტივობის გაზრდისაკენ მიმართული ქმედითი ღონისძიებები.

მუნიციპალიტეტში შეინიშნება რთული დემოგრაფიული მდგომარეობა. უარყოფითია როგორც მოსახლეობის მიგრაციის, ისე ბუნებრივი მატების დინამიკა. რეგიონში შეინიშნება

როგორც ბუნებრივი ასევე მექანიკური (მიგრაცია) კლება. დემოგრაფიულ მდგომარეობაზე უარყოფით გავლენას ახდენს შიდა და გარე მიგრაცია. მიგრაციული პროცესები, ძირითადად, გამოწვეულია რთული სოციალური მდგომარეობით და დასაქმების მცირე პერსპექტივით. შრომისუნარიანი მოსახლეობა სამუშაოს საძიებლად, ძირითადად, საქართველოს დიდ ქალაქებში და საზღვარგარეთ მიემგზავრება.

დასაქმების მაჩვენებელი მუნიციპალიტეტში საკმაოდ დაბალია, აუცილებელია დამატებითი ხელშეწყობი ღონისძიებების გატარება ბიზნეს სექტორის (მათ შორის ტურისტული და გასართობი), ასევე გადამამუშავებელი საწარმოების განვითარების მიმართულებებით.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთი ძირითადი მიზანი მოსახლეობის სოციალური პირობების გაუმჯობესებაა. მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიც სწორედ ამ სფეროზეა ორიენტირებული. აღსანიშნავია, რომ მუნიციპალიტეტში ადგილობრივი სოციალური პროგრამები მრავალფეროვანია და ყოველწლიურად მზარდია, რაც მეტწილად ავსებს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ განხორციელებული სოციალური პროგრამების საჭიროებებს.

2.5 განათლება, კულტურა და სპორტი

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში 43 სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებაა, სადაც 2,670 აღსაზრდელია რეგისტრირებული, 2020 წელს დაგეგმილია დაბა ნასაკირალში ბაღის გახსნა.

ქ. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს შვიდი სკოლამდელი დაწესებულება, ხუთი საჯარო სკოლა და ორი სასულიერო გიმნაზია. საჯარო სკოლებისა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების ნაწილს ჩაუტარდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები, თუმცა ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების საჭიროება კვლავ დგას.

მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს ერთი პროფესიული კოლეჯი, რომელშიც 51 პედაგოგია დასაქმებული. კოლეჯს 2011 წელს ჩაუტარდა სრული რეაბილიტაცია და იგი 550 სტუდენტის მომსახურებაზეა გათვლილი. პროფესიული კოლეჯის შესაძლებლობები არ არის საკმარისი რეგიონში მუშახელის პროფესიული განათლებისა და კვალიფიკაციის დონის ამაღლების უზრუნველსაყოფად. ასევე ფუნქციონირებს ანასეულის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, რომელშიც 33 მეცნიერ-მუშაკია დასაქმებული. ინსტიტუტს მუშაობის 80-წლიანი გამოცდილება აქვს და სუბტროპიკული კულტურების მოვლა-მოყვანა-გადამუშავების კვლევის სფეროში იგი ერთადერთია ქვეყანაში.

კულტურისა და სპორტის სერვისები. ოზურგეთის სახელმწიფო დრამატული თეატრი ქვეყნის მასშტაბით ერთ-ერთი უძველესია. შენობის მშენებლობას საფუძველი 1934-35 წლებში ჩაეყარა, თუმცა შენობის დამთავრება 60-იან წლებში მოხერხდა. ფონდი “ქართუ“-ს მხარდაჭერით მიმდინარეობს თეატრის კაპიტალური რემონტი, რომელიც 2020 წელს დასრულდება.

ქალაქში არის ცენტრალური ბიბლიოთეკა 10,000-მდე წიგნადი ფონდით, მუნიციპალური კულტურის ერთი ცენტრი, კულტურისა და დასვენების ერთი პარკი, ერთი სამხატვრო

სკოლა, შემოქმედებითი, ქორეოგრაფიული და ხალხური სიმღერის შემსწავლელი რამდენიმე სტუდია და ერთი მუზეუმი.

ქ. ოზურგეთში მოქმედებს თანამედროვე სახვითი ხელოვნების გალერეა, სადაც ეწყობა როგორც ადგილობრივ, ისე სტუმარ ხელოვანთა გამოფენები. კულტურის ობიექტების რაოდენობა და ინფრასტრუქტურა უზრუნველყოფს მოსახლეობის საჭიროებების დაკმაყოფილებას.

ოზურგეთში არსებული ისტორიული ძეგლებიდან უძველესია ოზურგეთის აბანოები, რომლის ნაშთები 400 კვადრატულ მეტრზეა გაშლილი და სავარაუდოდ ეკუთვნის დიუბუა დე მონპერეს მიერ XIX საუკუნის დასაწყისში აღწერილ გურიელების აბანოს. ისევე როგორც საქართველოში აღმოჩენილი სხვა აბანოები, ოზურგეთის აბანოც ორ იარუსიანია-ქვედა გასათბობი ადგილი და სააბაზანო. უკეთაა შემორჩენილი ქვედა სართული.

აღსანიშნავია, ქალაქის ცენტრში მდებარე ჭადრების ბაღი, რომელიც გაშენებული იქნა შოტლანდიელი აგრონომის, იაკობ მარის მიერ. ჭადრების ბაღი ყოველთვის იყო ოზურგეთელების თავშეყრის ადგილი. აქ იმართებოდა მრავალი კულტურულ-საგანმანათლებლო ხასიათის ღონისძიება.

შემორჩენილია დიმიტრი გურიელის მიერ 1873 წელს აშენებული სასახლე, სადაც ამჟამად მდებარეობს შემოქმედის ეპისკოპოსის რეზიდენცია.

ქალაქში მოწყობილია 13 სპორტული მოედანი, რომელიც საჭიროებს სარეაბილიტაციო სამუშაოებს; ფუნქციონირებს სასპორტო - რაგბის, ფეხბურთის, მძლეოსნობის, კრივის, თავისუფალი ჭიდაობის, ჩოგბურთის, ჭადრაკის, მინდვრის ჰოკეის, ძიუდოს, ტაიკვანდოს სკოლები, კლუბები და სასწავლო წრეები. ფუნქციონირებს საფეხბურთო კლუბი - ოზურგეთის „მერცხალი“.

ქ. ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე განლაგებულია შემდეგი სპორტული ობიექტები: სპორტის სასახლე; ჭიდაობის დარბაზი; ოზურგეთის ცენტრალური სტადიონი; ლაშეს სტადიონი (სათადარიგო); რაგბის მოედანი; საჩოგბურთო კორტები; საჭადრაკო კლუბი; ოლიმპიური სახლი საცურაო აუზით. შესაბამისად, სპორტულ აქტივობებზე მოსახლეობას ხელმისაწვდომობა აქვს, საჭიროა ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია და მათი ამ მიმართულებით გააქტიურების წახალისება.

2.6 გარემოს დაცვა

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ტყეს უკავია 17,021 ჰექტარი (24%). ტერიტორიის მცენარეულ საფარს ქმნიან წაბლი, რცხილა, წიფელი, რთხმელა. ქვეტყის სახით გვხვდება მოცვი შქერი და წყავი. ბუნებრივი ტყეები შემორჩენილია მუნიციპალიტეტის სამხრეთ-აღმოსავლეთ მაღალმიან მხარეში. ზღვის დონიდან 700-1,700 მეტრზე არის ფოთლოვანი ტყე (რცხილა, წიფელი, მურყანი), ხოლო 1,700-2,100 მეტრზე წიწვოვანი ტყე (ფიჭვი, სოჭი, ნაძვი). ტყეებში გავრცელებულია დათვი, შველი, კვერნა, ტურა, ფოცხვერი, ციყვი, მგელი, კურდღელი, თხუნელა, ზღარბი, მაჩვი. ფრინველებიდან გავრცელებულია ძერა ყვავი, ორბი,

გარეული იხვი, ჭაობის ქათამი, ნიბლია, კოდალა. გაზაფხულზე შემოდინა გადამფრენი ფრინველები: ღაჭო, იადონი, მწყერი, ოფოფი, გვრიტი, კვირკვილი. სახერხი მერქნული რესურსის არსებული მარაგები, სწორად დაგეგმვისა და მდგრადი ტყითსარგებლობის შემთხვევაში, იძლევა როგორც ადგილობრივი მოსახლეობის მოთხოვნილების დაკმაყოფილების, ისე მათი სამრეწველო დანიშნულებით გამოყენების შესაძლებლობას.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ტყის რესურსების მდგრადი გამოყენებისა და ეკოლოგიური წონასწორობის შენარჩუნებისა და უზრუნველყოფის მიზნით მნიშვნელოვნად უნდა განისაზღვროს ტყეებით არამერქნული სარგებლობა (სამკურნალო მცენარეები, ხილვენკროვანები, სოკო და სხვა). ასევე, გაიზარდოს ტყეების აღდგენისა და მოვლის ღონისძიებების მასშტაბები და ტყეზე ზეწოლის შემცირების მიზნით შეიქმნას ალტერნატიული ენერგომატარებლების წყაროები, მათ შორის შესაძლებელია განხილულ იქნეს მერქნული რესურსის მისაღებად პლანტაციების გაშენება. სწრაფმზარდი სახეობების პლანტაციები, რაც საქართველოსთვის კარგი პრაქტიკა იყო წლების წინ, უზრუნველყოფენ მოსახლეობის მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას წვრილ საქმის მერქანზე (საყრდენი მასალა - რაც თავისთავად სოფლის მეურნეობის განვითარების შემადგენელი კომპონენტია).

რეგიონში გამოვლენილი და რეგისტრირებულია 346 მეტი მეწყერი და მეწყერთა ჯგუფი, რომლებიც მნიშვნელოვან ზიანს აყენებენ ცალკეული მოსახლის საკარმიდამო ნაკვეთებს და საფრთხეს უქმნიან საცხოვრებელ სახლებსა და სამეურნეო ნაგებობებს. მთლიანობაში გურია მიეკუთვნება მეწყრული მოვლენებით ძლიერი დაზიანების რეგიონს, სადაც ცალკეულ უბნებზე ტერიტორიის დაზიანების ხარისხი 50-70% შეადგენს. დღესდღეობით აღრიცხულია 513 მეწყერიდან დაზარალებული ოჯახი. აქედან 358 ოჯახი ექვემდებარება გასახლებას, დანარჩენი სახლების გამაგრება შესაძლებელია. 2018 წლის განმავლობაში გეოლოგების მიერ შემოწმდა 35 ოჯახი და დაიწერა გეოლოგიური დასკვნები. აქედან 15 ოჯახი ექვემდებარება გასახლებას, ხოლო 20 ოჯახი გამაგრებითი სამუშაოების ჩატარებას.

საგრძნობი ზიანი მოაქვს მდინარეთა გვერდით ეროზიას, რის შედეგადაც ხდება საავტომობილო გზების, ხიდ-ბოგირების, სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების დაზიანება გარეცხვა (რაც გვხვდება მდინარეების ნატანების, ბჟუჟის, აჭისწყლის, ბახვისწყლის, სუფსის, ჭახვათას, ბოგილას, სეფას, სკურდუმის და სესკურას ხეობებში და მათ ჭალებში). მდინარეთა ნაპირების გარეცხვა დაფიქსირებულია 60-მდე უბანზე.

საშიში გეოლოგიური პროცესების გავრცელების მიხედვით, მუნიციპალიტეტში გამოიყოფა რამოდენიმე განსაკუთრებულად დამაბული უბანი. გეოლოგიური პროცესების საშიშროების ზონაშია მოქცეული 31 დასახელების პუნქტი, პროცესების მეტ-ნაკლები საშიშროების არეალშია მოქცეული სახნავ-სათესის, მრავალწლიანი ნარგავების, საკარმიდამო ნაკვეთების და სხვა სახის სავარგულების მნიშვნელოვანი ფართობები.

მეწყერ საწინააღმდეგო პრევენციული ღონისძიებების დროული და კვალიფიციური ჩატარება შესაძლებელს გახდის, ეფექტიანად იქნეს გამოყენებული რეგიონის ჰიდროენერგეტიკული პოტენციალი.

აუცილებელია ქმედითი პრევენციული ღონისძიებების გატარება, ნაპირსამაგრი ღონისძიებების გეგმის შემუშავება და განხორციელება პრიორიტეტულ უბნებზე. ასევე კლიმატის ცვლილების საკითხების ინტეგრაცია სხვადასხვა სექტორის განვითარების გეგმებში. ამ მიმართულებით ეტაპობრივად მიმდინარეობს ნაპირსამაგრი სამუშაოები, მდინარეების კალაპოტების გასწორება-ზოვნება, საყანე ფართობების შეღობვა და სამელიორაციო არხების მოწყობა.

ნარჩენების შეგროვებასა და გატანას ახორციელებს ა(ა)იპ მუნიციპალური მომსახურების ცენტრი. დასუფთავებას ემსახურება 110 მუდმივი თანამშრომელი, სეზონურად ურეკი-შეკვეთილის სანაპირო ზოლში ემატება (1 ივნისიდან 1 ოქტომბრამდე) 64 მუშა. მუნიციპალიტეტს აქვს ლიცენზირებული ნაგავსაყრელი, რომელიც განთავსებულია ოზურგეთის სოფელ მერიაში. მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა შეადგენს 63000 ადამიანს, საიდანაც მომსახურების ცენტრი ემსახურება ქალაქის მოსახლეობის 100% და სოფლების მოსახლეობის მხოლოდ 60%, სულ ჯამში მუნიციპალიტეტის მოსახლეობიდან 42000 ადამიანს. ეს გამოწვეულია იმით, რომ კომპაქტორი მანქანები სოფლების მთელ რიგ შიდა გზებზე ვერ ახერხებენ შესვლას. ნაგავსაყრელი „მყარი ნარჩენების სამსახურის“ მმართველობის ქვეშ მუშაობს. მუნიციპალიტეტში არ გვხვდება არალეგალური ნაგავსაყრელები.

შეგროვებული და ნაგავსაყრელზე განთავსებული მყარი საყოფაცხოვრებო რაოდენობა წელიწადში შეადგენს 10560 ტონას. ერთ სულ მოსახლეზე წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობა წელიწადში შეადგემს 24,33კგ-ს;

მუნიციპალიტეტში მოქმედებს კონტეინერული სისტემა, ქ. ოზურგეთის მოსახლეობა დაკმაყოფილებულია 100%-ით, ხოლო სოფლის მოსახლეობა 60 %-ით. კონტეინერების საერთო რაოდენობა შეადგენს 1138 ერთეულს, რომელთა შორის 560 ლითონისაა, ხოლო 578 პლასტმასის. კონტეინერების დაცლა ხდება ქ. ოზურგეთის ტერიტორიაზე ყოველდღიურად 2 ჯერ, ხოლო სოფლის ტერიტორიაზე 3 დღეში ერთხელ.

ნაგავმზიდი ტექნიკის რაოდენობა მუნიციპალიტეტში შეადგენს 12 ერთეულს. აქედან 8 ერთეული კომპაქტორი ნაგავმზიდა, 4 კი არათვითმცლელ ნაგავმზიდ მანქანებში გადის (ტრაქტორზე მიბმული ლაფეტი).

2018 წლის მუნიციპალიტეტის მომსახურების ცენტრის მთლიანი ბიუჯეტი შეადგენდა 1,948,061 ლარს. აქედან ნარჩენების მართვის მიმართულებით გამოყოფილია მთლიანი ბიუჯეტის 38,75%, ხოლო მთლიანი მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის 2.33%. მუნიციპალიტეტში საკანალიზაციო კოლექტორები და წყალგამწმენდი ნაგებობები არ არის. ჩამდინარე წყლები გაუწმენდავად ჩადის მდინარეში, რაც სავარაუდოდ მის დაბინძურებას იწვევს.

2.7 მუნიციპალური სერვისები და მმართველობა

მუნიციპალიტეტის მერიაში დოკუმენტბრუნვის ელექტრონული სისტემა მოქმედებს. მისი დახმარებით ორგანიზაციებს თანამშრომლებთან, მოქალაქეებთან და სხვა უწყებებთან

კომუნიკაცია მნიშვნელოვნად გაუმარტივდათ - ქაღალდის დოკუმენტები მთლიანად ელექტრონულით ჩანაცვლდა, შემცირდა მოქალაქეთა მომსახურების დრო, სერვისების მიწოდების პროცესი კი სრულყოფილი და ეფექტური გახდა, ამოქმედდა დოკუმენტების ელექტრონული არქივი და მოქალაქეთა განაცხადების შესრულებისა და კონტროლის მექანიზმები. ამასთანავე, პროგრამის ერთიანი ელექტრონული ბაზის დახმარებით, ორგანიზაციებს შორის დოკუმენტების მიმოცვლა სრულად ავტომატიზებული გახდა, რაც ამცირებს მათ ფინანსურ და დროით ხარჯებს, საქმიანობას კი კიდევ უფრო ეფექტურს ხდის. მოქმედებს მერიის ვებ-გვერდი და მერიის დაქვემდებარებაში მყოფი საინფორმაციო სამსახური, რომლებიც დაინტერესებულ საზოგადოებას აწოდებს მათთვის საინტერესო და მნიშვნელოვან სიახლეებს.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სოფ.ნატანებში 2015 წლიდან ფუნქციონირებს საზოგადოებრივი ცენტრი. საზოგადოებრივი ცენტრის მეშვეობით, მოსახლეობას საშუალება აქვს სოფლიდან გაუსვლელად ისარგებლოს უამრავი სერვისით. ნატანების საზოგადოებრივი ცენტრით მომსახურება კომფორტულია მუნიციპალიტეტის დასავლეთი ზონის მოსახლეობისათვის, ხოლო აღმოსავლეთ ზონის მოსახლეობისათვის უფრო მოსახერხებელია ქალაქ ოზურგეთში მდებარე იუსტიციის სახლის მომსახურებით სარგებლობა. საერთო ჯამში მუნიციპალიტეტის მოსახლეობისათვის ხელმისაწვდომია აღნიშნული სერვისები. დაბა ურეკში და სოფ.ბახვში ფუნქციონირებს შინაგან საქმეთა სამინისტროს პოლიციის განყოფილებები. დაბა ურეკში არის სახელმწიფო დაცვის სამსახურის განყოფილება.

ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის 2020 წლის დაზუსტებული ბიუჯეტის შემოსავლები ნაშთების გარეშე გათვალისწინებულია 39 666,4 ათასი ლარის ოდენობით, საიდანაც ამ ეტაპზე უმეტესი ნაწილი 26380,7 ათასი ლარი მოდის საკუთარ შემოსავლებზე, 13 285,7 ათასი ლარი სახელმწიფო ბიუჯეტის ფონდებიდან გამოყოფილი თანხებია.

2020 წლის ბიუჯეტის ასიგნებები შეადგენს ნაშთის ჩათვლით (ნაშთი 5669,8 ათასი ლარი) 45 336,2 ათას ლარს, საიდანაც დღეისათვის ბიუჯეტის დაახლოებით 50% არის გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე. მათ შორის საკუთარი სახსრები 29 %-ია. დასუფთავებისა და გარემოს დაცვის ღონისძიებებზე სრულად მუნიციპალიტეტის საკუთარი შემოსავლებიდან გათვალისწინებულია 2020 წლის ბიუჯეტის 6 %, განათლების ხელშეწყობის მხრივ - 15.3%, კულტურის, რელიგიური, ახალგაზრდული და სპორტული აქტივობებისათვის გამოყოფილია ბიუჯეტის - 10,5%, მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის უზრუნველყოფისათვის კი - 4,2%. წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ხელისუფლების დაფინანსებაზე 14% -ი.

3. SWOT ანალიზი

ძლიერი მხარეები	სუსტი მხარეები
• სუფთა ეკოლოგიური გარემო და პროდუქცია; • მაღალი პოტენციალის მქონე ზღვის და მთის კურორტების არსებობა და მათი ერთმანეთთან სიახლოვე; • სიახლოვე ფოთისა და ბათუმის პორტებთან, ბათუმისა და ქუთაისის აეროპორტებთან; • ტურიზმის სექტორის განვითარების დადებითი დინამიკა; • ხელსაყრელი კლიმატური პირობები სოფლის მეურნეობის განვითარებისათვის; • სამეცნიერო ტრადიციები აგრარულ სფეროში; ანასეულის სამეცნიერო და სასწავლო პროფესიული ცენტრების არსებობა; • ჩაის წარმოების 170 წლიანი გამოცდილება; • გაზრდილი ინვესტიციების მოცულობა სოფლის მეურნეობის, მრეწველობის და ტურიზმის მიმართულებით; • მოწესრიგებული საგზაო ინფრასტრუქტურა; • ძლიერი საზოგადოებრივი სექტორი; • აგრო ტურიზმის განვითარების შესაძლებლობა და ხელშეწყობა • მუნიციპალიტეტის მთელი ტერიტორია ელექტრიფიცირებულია; • მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის ნაწილზე მოქმედებს წყალმომარაგების ერთიანი სისტემა; • მუნიციპალური ტერიტორია მთლიანადა არის დაფარული ფიჭური კავშირგაბმულობის ოპერატორებით; • არსებობს სატრანსპორტო კომუნიკაცია ყველა ტერიტორიულ ერთეულთან. • გარე განათების სისტემით მოცულია ყველა სოფლის ცენტრალური ადგილი • არსებობს ურეკი-შეკვეთილის ტურისტულ-სარეკრიაციო კომპლექსის მიწათსარგებლობის გენერალური გეგმა • მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, შეკვეთილში საკონცერტო დარბაზის, ატრაქციონების და მუსიკალური პარკის არსებობა; • კულტურის ობიექტების არსებობა სოფლებში (სოფლის კლუბები, მუზეუმები);	• სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის დაბალი დონე; • ტურისტული ინფრასტრუქტურის არადაამკმაყოფილებელი მდგომარეობა; • შრომითი რესურსების პროფესიული განათლებისა და კვალიფიკაციის დაბალი დონე, მათი გადამზადების მოქნილი სისტემის არ არსებობა; • მუნიციპალიტეტიდან შრომისუნარიანი მოსახლეობის მიგრაცია; • ახალი ტექნოლოგიების გამოყენების დაბალი ინტენსივობა, მოწინავე ტექნოლოგიების შესახებ მოსახლეობის დაბალი ინფორმირებულება; • ფინანსურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის ნაკლებობა; • მუნიციპალიტეტის საიმიჯო აქტივობების ნაკლებობა; • სამეწარმეო განათლების დაბალი დონე, მ.შ. ტურიზმის სფეროში; • მუნიციპალური სერვისების ხარისხის გაუმჯობესების საჭიროება; • კურორტ გომისმთასა და ურეკის ინფრასტრუქტურის კეთილმოწყობის არადაამკმაყოფილებელი დონე; • საგზაო ინფრასტრუქტურის უმეტესობა საჭიროებს რეაბილიტაციას; • რელიეფისა და სოფლების უმეტესობაში მეჩხერი დასახლება ართულებს სრული გაზიფიკაციის სამუშაოებს; • ცენტრალური სასმელი წყლის სისტემა არარსებობა მუნიციპალიტეტის მთელ ტერიტორიაზე; • სოფლებში არარსებობს საკანალიზაციო სისტემები; • სოფლებში მგზავრთა გადაყვანის სიხშირე არ არის საკმარისი, • გარე განათების სისტემით არ არის მოცული მუნიციპალიტეტის მთელი ტერიტორია; • სასწრაფო სამედიცინო დახმარების დაგვიანება სტაციონართან სიშორისა და საგზაო ინფრასტრუქტურის გამო; • ამბულატორიების არასათანადო აღჭურვა; • სოციალურად დაუცველი ფენისა და სიღარიბის დონის მაღალი მაჩვენებელი; • სკოლამდელი დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის შეუსაბამობა სტანდარტებთან (სოფლების უმრავლესობაში); • ქარსაფარი ზოლის არასათანადო (მოძველებული) მდგომარეობა,

• სტადიონებისა და სპორტული მოედნების არსებობა ყველა სოფელში • ნაპირსამაგრი ნაგებობების არსებობა; • ტრანსპორტზე მაღალი ხელმისაწვდომობა; • განვითარებული ადგილობრივი მედია (ტელევიზია, გაზეთები) • განვითარებული სპორტული ინფრასტრუქტურა (სპორტის სასახლე, სკოლა) • საგანგებო სიტუაციების სამოქმედო გეგმის არსებობა.	• ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების სისტემა ვერ ფარავს მუნიციპალიტეტის მთელ ტერიტორიას; • ჰაერისა და ზედაპირული წყლის ხარისხის კონტროლის ლაბორატორიის არარსებობა; • სტიქიური მოვლენების პრევენციის გეგმის არარსებობა;
შესაძლებლობები	საფრთხეები
• საერთაშორისო, რეგიონულ და ადგილობრივ ბაზრებზე ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტზე მოთხოვნის ზრდა; • ტურისტული ნაკადის ზრდა, მ.შ. სასოფლო ტურიზმის მიმართულებით; • წარმოებული პროდუქციისთვის ახალი გასაღების ბაზრების გახსნა; • საბანკო კრედიტებზე და კაპიტალის ალტერნატიულ ბაზრებზე ხელმისაწვდომობის ზრდა • საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების დახმარების ზრდა; • ინვესტორების მზარდი ინტერესი მუნიციპალიტეტის ტყის და წყლის რესურსების და წიაღისეულის მიმართ; • მცირე ბიზნესის და აგრო სესხების გაიაფებაზე ორიენტირებული სპეციალური სახელმწიფო პროგრამები • ახალი ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების დანერგვაზე მიმართული სპეციალური სახ. და დონორი პროგრამები; • სოფლის მეურნეობის სფეროში სადაზღვევო სისტემების ხელმისაწვდომობის ზრდა; • ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების წახალისება; • კურორტი გომისმთის განვითარების გეგმის დამტკიცება; • მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლების გაზიფიცირება; • ენერგოეფექტური გარე განათების სისტემის დანერგვა;	• ეკომიგრანტები; • გლობალური საფინანსო-ეკონომიკური კრიზისი; • რეგიონული და მუნიციპალური განვითარების სტრატეგიების სუსტი იმპლემენტაცია; • ბუნებრივი კატაკლიზმების რისკი და მცენარეთა დაავადებების გავრცელება; • დაბალი ხარისხის სასოფლო-სამეურნეო მასალების გავრცელების საფრთხე;

4. განხორციელების მექანიზმი

მუნიციპალიტეტის ხელისუფლება დოკუმენტით წარმოდგენილი გეგმებისა და ხედვების განხორციელებისას გაითვალისწინებს შემდეგ პრინციპებს:

- **გამართული კოორდინაცია სხვადასხვა მხარეებთან** - პოლიტიკის დოკუმენტის განხორციელების შედეგიანობა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ყველა საჯარო უწყების ეფექტურ კოორდინაციაზე. განსაკუთრებული როლი უჭირავს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის კოორდინაციას ცენტრალურ ხელისუფლებასთან. იმისთვის რომ ადგილობრივ დონეზე განხორციელებული პროექტები იყოს ხარჯეფექტიანი მართვლობის ორ დონეზე დაგეგმილი ღონისძიებები ერთმანეთს უნდა ავსებდეს, არ ხდებოდეს აქტივობების გამეორება და იყოს მჭიდრო კომუნიკაცია ორივე მხარეს შორის. შესაბამისად, ადგილობრივი ხელისუფლების მხრიდან მოხდება ცენტრალური ხელისუფლების გეგმებისა და ხედვების გათვალისწინება ადგილობრივი პოლიტიკის დაგეგმვისას, მჭიდრო იქნება ცენტრალურ სახელისუფლებო უწყებებთან კოორდინაცია.

- **პარტნიორობა** - პოლიტიკის დოკუმენტით გათვალისწინებული შედეგების ეფექტურად მიღწევისთვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს პარტნიორობა სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებთან. პარტნიორობა გათვალისწინებული არის როგორც დოკუმენტის შემუშავების ეტაპზე, ისე მისი განხორციელების ეტაპზე. თითოეულ მხარეს, ეს იქნება თავად ადგილობრივი ხელისუფლება, არასამთავრობო ორგანიზაციები, ბიზნეს სექტორი თუ სხვა, აქვს საკუთარი როლი და პასუხისმგებლობა ერთიანი მიზნებისა და ამოცანების მიღწევაში. შესაბამისად, პარტნიორობის პრინციპი იქნება ერთ-ერთი ფუძე დოკუმენტში წარმოდგენილი მიზნებისა და ამოცანების მიღწევისთვის აქტივობების დაგეგმვისა და განხორციელებისას.

- **კანონიერების პრინციპი** - ფინანსური სახსრების ხარჯვა მოხდება ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად. ფუნქციები მმართველობის სხვადასხვა დონეზე მკაფიოდ იქნება გამიჯნული და გადანაწილებული. ფინანსური პასუხისმგებლობა დაეკისრება აქტივობის დამფინანსებელ ორგანიზაციას.

წინამდებარე სამოქმედო გეგმა მოიცავს მიზნების, ამოცანების, აქტივობების, აქტივობის შედეგის ინდიკატორის, განხორციელების პერიოდის, შესაბამისი ბიუჯეტის, დაფინანსების წყაროსა და განმახორციელებელი უწყების შესახებ კონსოლიდირებულ ინფორმაციას.

სამოქმედო გეგმის ხანგრძლივობა შეადგენს 2 წელს.

ახალი სამოქმედო გეგმის შემუშავებამდე განხორციელდება არსებულის მონიტორინგი და შეფასება, რაც საფუძველი იქნება მომდევნო 2 წლიანი პერიოდის მეტად ეფექტურად და ხარჯეფექტიანად დასაგეგმად. სამოქმედო გეგმის მონიტორინგი და შეფასება მთლიანი დოკუმენტის შუალედური შეფასების ნაწილს წარმოადგენს.

შედეგად, შესაძლებელია სამოქმედო გეგმაში ცვლილებების შეტანა, თუმცა საჭიროა აღნიშნული ცვლილებების მიზანშეწონილობის დასაბუთება.

მუნიციპალიტეტის ხელისუფლება აქცენტს გააკეთებს მომდევნო პერიოდში ყველა მიზნისა და ამოცანის მოცვაზე და ამისთვის აქტიურად იმუშავებს დამატებითი ფონდების მოძიების თუ საკუთარი ბიუჯეტიდან სახსრების გამოყოფის კუთხით.

2020-2021 წლების სამოქმედო გეგმა

მიზანი 1:		ადგილობრივი ეკონომიკის სტიმულირება			მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:					1,2,8,11,12.			
ამოცანა 1.1		საინვესტიციო შესაძლებლობების ზრდა, მუნიციპალიტეტის პოპულარიზაცია და მისი საინვესტიციო მიმზიდველობის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება											
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.1		ინვესტორებს აქვთ ინფორმაცია მუნიციპალიტეტისა და მისი რესურსული პოტენციალის შესახებ		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო						
			წელი	2020-2021	შუალედური	საბოლოო							
					2022	2023							
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულებილი ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო					
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი	
								ოდეზობა [ლ]	კოდი	ოდეზობა [ლ]	ორგანიზაცია		
	1.1.1. საინვესტიციო კატალოგის მომზადება		შერჩეულია საინვესტიციო პოტენციალის მქონე ტერიტორიები და დარგები; დაიბეჭდა კატალოგი;		მერია		07.2020 - 12.2020	5,000	5,000	02.01			
	1.1.2. საინვესტიციო ფორუმის ორგანიზება		საინვესტიციო წინადადებები მომზადებულია; შერჩეულია დაინტერესებული მხარეები; ჩატარდა		მერია		02.2021 - 06.2021	8,000	8,000	02.03			

			ფორუმი;										
ამოცანა 1.2			ადგილობრივი ტურისტული პოტენციალის პოპულარიზაცია და ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება ტურისტულ ლოკაციებთან ვიზიტორების ზრდის მიზნით										
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი			გაუმჯობესებულია ტურისტული ინფრასტრუქტურა და გაზრდილია ტურისტების რაოდენობა		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო					
				წელი	2020	შუალედური	საბოლოო						
						2022	2023						
აქტივობა			აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულები ს ვადა	ბიუჯეტი [€]	დაფინანსების წყარო				
									მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
									ოდენობა [€]	კოდი	ოდენობა [€]	ორგანიზაცია	
	1.2.1. ტურისტული ფესტივალის ორგანიზება; ყოველწლიური ღონისძიება		მოწვეულია შემომყვანი ტურისტული კომპანიები, გიდები, სასტუმროები; გაიზარდა ადგილობრივი ტურისტული რესურსების ცნობადობა		მერია	ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია	05.2020 - 10.2021	18,000	18,000	05.03			
	1.2.2. ახალი ტურისტული ლოკაციების შექმნა		ახალი ტურისტული მარშრუტი - ფოლკლორის ტური და საფეხმავლო ტური		მერია	ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია	07.2020. - 08.2021	3000	3000	05.03			
	1.2.3. ტურისტულ		“ჩაის გზის“, “ჩხავერის				03.2020.	900.000	50.000				850.000

ლოკაციებთან ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება: საგზაო ინფრასტრუქტურა და მანიშნებლები - “ჩაის გზა“, “ჩხვერის ისტორია“; ეკლესია-მონასტრებთან გზის მოწესიგება და მიმნიშნელები,	ისტორია“ ლოკაციებთან მოწყობილია 3.5 კმ გზა; მოწყობილია 20 ერთ საგზაო მიმნიშნებელი და საინფორმაციო დაფა;				- 12.2021						
1.2.4. “ექსპო-გურია“ სივრცის მოწყობა	ქალაქის ცენტრში მოეწყო საგამოფენო, საფესტივალო სივრცე, ტურისტული საინფორმაციო ცენტრი, გასართობი და კვების ობიექტები		მერია		2020- 2021	1.500.000	150.000				1.350.000

ამოცანა 1.3	დასაქმების ხელშეწყობა აგრობიზნესში; ჩაის მწარმოებელთა მხარდაჭერა და სანერგე მეურნეობის განვითარება								
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი	გაზრდილია აგრობიზნესში ჩართული მოსახლეობის რაოდენობა და პროდუქტიულობა; ადგილობრივად იწარმოება მაღალხარისხიანი ჩაის ნერგი; ყოველწლიურად იზრდება ჩაის პლანტაციების რაოდენობა		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო			
				შუალედური	საბოლოო				
		წელი	2020	2022	2023				
აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულები ს ვადა	ბიუჯეტი [0]	დაფინანსების წყარო		
							მუნიციპალ იტეტის	სხვა	დეფიციტი

								ბიუჯეტი				
								ოდენ ობა [ლ]	კოდი	ოდენ ობა [ლ]	ორგა ნიზა ცია	
	1.3.1. ქართული ჩაის ფესტივალის მოწყობა; ყოველწლიური ღონისძიება		გაზრდილია ადგილობრივი პროდუქციის შესახებ ცნობადობა		მერია		06.2020 - 09.2021	28,000	28,000	02.03		
	1.3.2. თხილის, კენკრის, ციტრუსის, ჩაის სადემონსტრაციო ნაკვეთების მოწყობა ოზურგეთის სოფლებში; ჩაის სანერგე მეურნეობის მოწყობა		გაზრდილია ადგილობრივი ფერმერების ცნობიერება კულტურების მოვლა- მოყვანის შესახებ, გაზრდილია მათი შემოსავლები; ფერმერები მიიღებს მაღალხარისხიან ჩაის სანერგე მასალას;		მერია		02.2020 - 10.2021	40,000	40,000	02.03		
	1.3.3. დასაქმების ფორუმის ორგანიზება		დამსაქმებელსა და სამუშაოს მაძიებლებს შორის შედგა კომუნიკაცია		მერია		07.2020 - 10.2021	3,000	3,000	02.03		

ამოცანა 1.4		ადგილობრივი ტრადიციული ნაწარმის, ხელნაკეთი ნივთების წარმოებისა და რეალიზაციის ხელშეწყობა											
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი		გაზრდილია მცირე მეწარმეების რაოდენობა, გაზრდილია მათი პროდუქციის რეალიზაციის მოცულობა და შემოსავლები		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო						
			წელი	2020	შუალედური		საბოლოო						
					2022								2023
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულებილია ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო					
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი	
													ოდელობა [ლ]
	1.4.1. ხელნაკეთი ნივთების, ტრადიციული ნაკეთობების დამამზადებლების შესახებ ინფორმაციის მოძიება და საინფორმაციო კატალოგის ბეჭდვა		მომზადებულია საინფორმაციო კატალოგი		მერია		05.2020 - 07.2021	3,000	3,000	05.03			
	1.4.2. გამოფენების ორგანიზება		გაზრდილია ადგილობრივი ნაწარმის ცნობადობა; გაზრდილია მოთხოვნა ადგილობრივ ნაწარმზე		მერია		08.2020 - 08.2021	5,000	5,000	05.03			

მიზანი 2:	მოსახლეობის კეთილდღეობის ამაღლება, საყოფაცხოვრებო პირობებისა და ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესება			მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:			2,6,8,9,11,12.				
ამოცანა 2.1	ქალაქსა და სოფლად ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება										
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.1	გაუმჯობესებულია საკომუნიკაციო და სხვა ინფრასტრუქტურა, რაც მოსახლეობისათვის ქმნის უკეთეს საცხოვრებელ გარემოსა და პირობებს; გაუმჯობესებულია ბიზნესის წამოწყებისა და განვითარებისათვის გარემო		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო					
		წელი	2020	შუალედური	საბოლოო						
				2022	2023						
აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				
							მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
							ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	

2.1.1. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე: საავტომობილო გზების რეაბილიტაცია, მრავალბინიანი სახლების რეაბილიტაცია; გარე განათების მოწყობა; სკვერების და პარკების რეაბილიტაცია;		წლის განმავლობაში განხორციელდება 30 ინფრასტრუქტურული ობიექტის მშენებლობა/შესყიდვა, რომელიც მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს მუნიციპალიტეტის საგზაო და კომუნალურ ინფრასტრუქტურას		მერია	რეგ ფონდი	03.2020 – 12.2020	10.000.000	500.000	02.02.01	9.500.000	რეგ ფონდი	
ამოცანა 2.2		გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გატარება და ნარჩენების მართვის სისტემის გაფართოება										
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი		გაუმჯობესებული ნარჩენების მართვის სისტემა; მეტ მოსახლეობას აქვს წვდომა სერვისზე; გარემოზე ზიანი მცირდება დროთა განმავლობაში.		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო					
			წელი	2020	შუალედური	საბოლოო						
					2022	2023						
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [შ]	დაფინანსების წყარო				
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
								ოდენობა [შ]	კოდი	ოდენობა [შ]	ორგანიზაცია	
2.2.1.	2.2.1. ნარჩენების სეპარირების პროცესის დაწყება	საპილოტედ სეპარირების პროცესი დაწყებულია ქალაქსა და ურეკის ტერიტორიაზე; გაზრდილია მოსახლეობის		მერია	იაპონიის საელჩო	04.2020 - 08.2021	250000	50000	03.01	200000		

		ცნობიერება;										
--	--	-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ამოცანა 2.3		სატრანსპორტო მომსახურების გაუმჯობესება											
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი		გაუმჯობესებული სატრანსპორტო მომოსახურების შედეგად მეტ მოსახლეს აქვს წვდომა სერვისზე			საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო					
				წელი	2020	შუალედური	საბოლოო						
						2022	2023						
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი		დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				
									მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
									ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	
2.3.1.	2.3.1. მუნიციპალური ავტოპარკის განახლება		ავტოპარკის სატრანსტორტო საშუალებებით შევსება, ავტოპარკისთვის ტერიტორიის მოწყობა		მერია		04.2020. - 08.2021	30000	30000	01.02			

მიზანი 3:		ახალგაზრდობის განვითარებისათვის საჭირო გარემოს შექმნა და ადგილობრივი მოსახლეობის კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა				მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:				3,4,11			
ამოცანა 3.1		განათლების ხელმისაწვდომობისა და ხარისხის ზრდა როგორც სასწავლო პროცესის სრულყოფით, ასევე ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაციით											
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 3.1		გაუმჯობესებული საგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურა და საჭიროებებზე მორგებული პროგრამები		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო						
			წელი	2020	შუალედური	საბოლოო							
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულებილი ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო					
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი	
								ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია		
3.1.1.	ქ.ოზურგეთსა და სოფლებში საბავშვო ბაღების სამშენებლო-სარემონტო სამუშაოების ჩატარება		20 საბავშვო ბაღს ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები		მერია		02.2020 - 10.2021	200000	200000	02.02.01.			
ამოცანა 3.2		სპორტულ-გამაჯანსაღებელი, კულტურული და შემეცნებითი პროგრამების უზრუნველყოფა ახალგაზრდობისათვის											
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი		გაზრდილია ახალგაზრდობის ჩართულობა სპორტულ და სხვა ტიპის ღონისძიებებში		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო						
					შუალედური	საბოლოო							

				წელი	2020	2022	2023					
აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი		დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულებილი ვადა	ბიუჯეტი [€]	დაფინანსების წყარო				
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
								ოდენობა [€]	პოლი	ოდენობა [€]	ორგანიზაცია	
3.2.1.	3.2.1. ოზურგეთის სოფ. ოზურგეთში კულტურის ცენტრის მშენებლობის დასრულება; ჭადრაკის სკოლის რეაბილიტაცია; სოფ. ნატანების სამუსიკო სკოლის რეაბილიტაცია; ფუტხალის და ქვიშის ფეხბურთის მოედნის მოწყობა;		სოფ.ოზურგეთში მოეწყო თანამედროვე სტანდარტების კულტურის ცენტრი; ქ. ოზურგეთში გარემონტდა ჭადრაკის სკოლა; სოფ. ნატანებში მოეწყო სამუსიკო სკოლა; შეკვეთილში მოეწყო ქვიშის ფეხბურთის მოედნები;		მერია	04.2020. - 05.2021	500.000	500,000	02.02.01			

ამოცანა 3.3		მოსახლეობის გადამზადება სოფლის მეურნეობის, ტურიზმისა და სხვა წამყვან დარგებში									
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი		გაზრდილია მოსახლეობის, მ.შ. ახალგაზრდების პროფესიული ცოდნის დონე		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო				
			წელი	2020	შუალედური 2022	საბოლოო 2023					
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტ ურების წყარო	პასუხისმგე ბელი უწყება	პარტნ იორი უწყებ ა	შესრუ ლები ს ვადა	ბიუჯეტი [€]	დაფინანსების წყარო			
								მუნიციპა ლიტეტის ბიუჯეტი		სხვა	
								ოდე ნობა [€]	კო დი	ოდე ნობა [€]	ორგან იზაც ია
3.3.1.	შრომითი ბაზრის საჭიროებების კვლევა ადგილობრივი ბიზნესის აქტიური მონაწილეობით	გამოვლენილია დასაქმებაზე ორიენტირებული პროფესიები; ჩატარებულია საინფორმაციო შეხვედრები მოსახლეობასთან;		მერია	პროფესიული კოლეჯი	02.2020. - 12.2021					
3.3.2.	პროფესიულ კოლეჯში ახალი სასოფლო-სამეურნეო სასწავლო პროგრამების დანერგვა- ავტორიზაცია	მომზადება- გადამზადების პროგრამების გამოყენებით გაზრდილია კვალიფიციური ახალგაზრდა კადრების რაოდენობა		მერია	პროფესიული კოლეჯი	02.2020. - 12.2021	5,000	5,000	04.0 2.01.		

5. მონიტორინგი და შეფასება

განვითარების დოკუმენტით გათვალისწინებული მიზნებისა და ამოცანების მიღწევისკენ სვლის შესაფასებლად პოლიტიკის დაგეგმვის ეტაპზე მნიშვნელოვანია მონიტორინგისა და შეფასების კომპონენტის გათვალისწინება. გეგმის მონიტორინგი განხორციელდება სისტემატურად, რაც გულისხმობს მონიტორინგის და შეფასების გეგმის მიხედვით გაწერილი საქმიანობების განხორციელებას, აქტივობების და პროექტების შესრულების მეთვალყურეობას დროულად ხარვეზების, შეფერხებისა თუ წარმატების შემთხვევების გამოვლენის მიზნით.

მონიტორინგის მონაცემების რეგულარული გაანალიზება ადგილობრივ ხელისუფლებას შესაძლებლობას მისცემს საჭიროების შემთხვევაში შეიტანოს შესაბამისი პროგრამული ცვლილებები სამოქმედო გეგმის საერთო განხორციელებისა და მიზნის მიღწევის პროცესის ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად, საჭიროების შემთხვევაში.

მონიტორინგის ანგარიშები მომზადდება შემდეგი პრინციპებისა და ტექნიკური სტანდარტების დაცვით:

დროულობა - ანგარიშები მომზადდება დროულად, პერიოდის შერჩევა მოხდება საბიუჯეტო პროცესისა და კალენდრის გათვალისწინებით.

ფოკუსირებული - ანგარიშებში წარმოდგენილი იქნება ყველაზე მნიშვნელოვანი ინფორმაცია, მაგალითად, კონკრეტულ პრიორიტეტებსა და აქტივობებთან დაკავშირებული მიღწევები, შესაბამისი ინდიკატორებითა და მაჩვენებლებით.

მკითხველზე ორიენტირებული - ინფორმაცია წარმოდგენილი იქნება მომხმარებლისთვის გასაგებ და ადვილად აღქმადი ინსტრუმენტებით, დოკუმენტი იქნება მარტივად კითხვადი და აღსაქმელი.

რელევანტური - ანგარიშგება მოხდება მხოლოდ რელევანტურ და სტრატეგიულად მნიშვნელოვან საკითხებთან დაკავშირებით. დოკუმენტისთვის არარელევანტური იქნება ყოველდღიური ადმინისტრაციული ხასიათის ინფორმაციისა და აქტივობების შესახებ დეტალების აღწერა/წარმოდგენა, რაც არ სძენს დოკუმენტს დამატებით ღირებულებას, და ნაკლებად საინტერესოა საზოგადოებისათვის.

მონიტორინგისა და შეფასების ნაწილში ადგილობრივი ხელისუფლება მიესალმება საზოგადოების ორგანიზაციების, მოქალაქეებისა და ბიზნეს სექტორის ჩართულობას, რაც მეტად ეფექტიანს გახდის ამ პროცესს.

მონიტორინგი და შეფასება, რაც დაკავშირებულია სამოქმედო გეგმის განახლებასთან, დაგეგმილია 2 წელიწადში ერთხელ. გამომდინარე იქიდან, რომ 1 მარტამდე მომზადდება ბიუჯეტის შესრულების ანგარიში, რასთან ერთად განხორციელდება მონიტორინგისა და შეფასების ნაწილიც, პირველი წლის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის გათვალისწინებით.

შედეგების საფუძველზე კი მოხდება სამოქმედო გეგმის განახლება უკვე შემდეგი ორი წლისათვის.

შედეგად განხორციელდება:

- შედეგებისა და გავლენის შეფასება მიზნებისა და ამოცანების შესაბამისად საშუალო და გრძელვადიანი პერიოდზე;
- გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული მტკიცებულებებზე დაფუძნებული რეკომენდაციების შემუშავება;
- ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის დონის ამაღლება;
- რესურსების ეფექტიანი განაწილების ხელშეწყობა მიზნებსა თუ მიზნობრივ პროგრამებს შორის.

მონიტორინგისა და შეფასების შედეგად გამოვლინდება:

- რამდენად წარმატებით მოხდა იმ სასურველი შედეგის დადგომა რაც მიზნებსა და ამოცანებში არის ასახული;
- ან რამდენად არის პროგრესი მათი გადაწყვეტის მიმართულებით;

რამდენად წარმატებით მოხდა იმ პრობლემებისა და მათი გამომწვევი ფაქტორების გადაწყვეტა რაც მიზნებსა და ამოცანებში იყო წარმოდგენილი; ან რამდენად არის პროგრესი მათი გადაწყვეტის მიმართულებით.